

Obsah

Jeden den v Třešňové	2
Povídka ve třech deštích.....	8
Dopis.....	12
Budík	15
Talíř u sloupu	17
Sama	21
Já a Ling.....	24

Jeden den v Třešňové

(In 3. místo na 42. ročníku Šrámkovy Sobotky (1998))

V Třešňové žili vlkodlaci odedávna, ale to jsem při svém příjezdu ještě netušil. I dnes si přesně pamatuju, jak jsem seděl v dýchavičném motoráku, který těžce supěl travnatým úvozem, a sledoval ubíhající krajinu. Bylo ke konci srpna, slunce se opíralo do oken a na podlaze vykouzlovalo zlacené obdelníky, jež se různě kosily a přejížděly přes těla cestujících i červené sedačky, a celým vlakem voněly polehlé trávy, které rostly podél trati, po obou stranách úvozu. Proti mně seděla starší paní, rozvalovala se sama na celém sedadle, zatímco my ostatní jsme se mačkali po dvou, ale nešlo jinak, byla jako nafouknutá konvice, i to sedadlo jí bylo málo, těžce funěla a otáčela se sem tam a přitom vybafávala bílé kroužky, jako to dělá oprýskaný čajník. Moc se divila, že jedu do Třešňové.

“Nejezděte tam,” radila mi, “žijou tam vlkodlaci.”

Pak už ale musela vysedat, ještě naposled mě upozornila, a potom jsem jenom viděl, jak se za mnou ohlíží na zastávce a snad se mi ještě snaží něco říct, kdoví. Najednou vypadala velice smutně, jako by si přála změnit můj směr a nyní si uvědomila, že to není možné, že jsem jí neřekl všechno a ona je úplně bezmocná. Bylo to tak, ale můj úkol v Třešňové byl příliš důležitý na to, abych ho mohl zrušit jen kvůli strachu několika starousedlíků.

Nádraží v Třešňové je k nerozeznání podobné těm milionům venkovských zastávek, kdy ze země vyroste měkce žlutá budka s černobílým nápisem stanice a hned má zrezlou střechu a opadanou omítku, jako by neustále dokazovala své odhodlání trpět. Nádraží je jako vrostlá panna, napadlo mě, a tato panna je modrá. Hned za ním totiž rostly švestky, a protože se už blížil konec srpna a nikdo je neočesal, všechny spadaly a tráva jimi promodrala. Když jsem tím opuštěným sadem procházel, pocítil jsem najednou lítost nad tolika neukojenými ženami, protože švestky připomínaly nateklé prsy doufajících dívek. Moc dobře jsem věděl, že se nenajde nikdo, kdo by je uspokojil. Sám jsem je míjel bez jediné známky pomoci. A také jsem si uvědomoval, že vlkodlaci nemají nejmenší důvod je sčesávat, protože se živí pouze masem. Nebo jsem se mýlil?

Hned za nádražím začínala vesnička, příhrbí domků, vrostlé do úpatí nevysokého pahorku. Jak jsem tak procházel jejími ztichlými žilami, velice záhy jsem zjistil, že její název postrádá jakýkoliv smysl: široko daleko nerostla žádná třešeň, a vůbec ovocnatých stromů zde bylo poskrovnu. Nezdálo se mi to nijak podivné, nač by koneckonců vlkodlaci něco pěstovali? Spíš bylo zvláštní, že nikde nebylo slyšet žádnou drůbež nebo kravky, za ploty trčely jen vyschlé smrky, zlaté deště, sem tam nerodící jabloně a u domků kvetly růže, cínie, hledíky, ale nikde se tím neprohánělo žádné domácí zvíře, ani obyčejného psa jsem nespatriil. Pouze na konci vesnice u posledního domku pobíhaly v malém výběhu dvě vypasené husy s procesím housat za zády. Okamžitě jsem si vzpomněl na všechny dny obrácené břichem vzhůru. Právě toto skloněné stavení a žádné jiné muselo patřit mému prastrýci.

Můj prastrýc byl v rodině vyhlášený podivín a samotář, který si zvolil velice netradiční zálibu. Byl kouzelníkem. Na tom by snad ještě nebylo tolik neobvyklého, koneckonců i kouzelníci nám zpřijemňují občas večerní chvíle u obrazovky, jsou velice vážení a ruku v ruce s tím i velice bohatí. Jenomže strýc k této skupině zdaleka nepatřil, on byl kouzelníkem. A to znamenalo, že netahá z klobouku bílé holubice a nemá blondatou asistentku, ale skutečně čaruje. Když o svých padesátinách oznámil, že končí s prací, s tím nekonečným vstáváním a odchody za tmy, stále po té pětadvacet let neměnné cestě, že už s tím vším nechce mít nic společného a zítra se stěhuje a začne se konečně věnovat tomu, k čemu byl předurčen, nikdo ho nebral vážně. Všichni to považovali za příznak smutku, jenž na něj lehl při pomyšlení, že mu právě odzvonila léta muže a počínaje zítřkem,

musí se pomalu sžívat s novým tělem starce, které ho může bez upozornění kdykoliv zradit. Ale strýc si víc než kdokoli jiný uvědomoval prchavost oněch melancholických nálad a věděl, že toto rozhodnutí s nimi nemá nic společného. Už dříve se takto rozhodl a nyní se naopak těšil, až vše opustí a začne konečně žít, jak si přeje. O to větší šok prožili druhý den po oslavě jeho příbuzní, když se s nimi odpoledne začal zcela vážně loučit. Teprve teď se všichni lekli strýcovy odhodlanosti a snad si i najednou uvědomili, že jí nemůžou nijak zamezit, aby vykonala své. Nakonec se dohodli, že alespoň strýcovi vše přestěhují, ačkoliv on to považoval za zbytečné. Rozhodl se totiž nastěhovat do domu svého bývalého přítele v Třešňové, jež zdědil, a ten byl zařízen natolik, aby se v něm dalo stále dobře bydlet. Ostatní ale nesdíleli strýcovy názory. Tvrdili, že nábytek už je příliš starý a neudržovaný a dům postrádá jakýkoliv komfort, kterého by si on měl po padesátce jaksepatří užívat, a proto mu dovezli do nového domova nejen jeho nábytek, ale i kupu praktických domácích spotřebičů. Prastrýc nijak neprotestoval, avšak po jejich odjezdu vše natahal do jedné opuštěné místnosti a příbuzní tam nacházeli všechny dovezené věci ve stále stejném nepořádku vždy, když k němu přijeli na návštěvu. Zato v obývaných místnostech postupně přibývaly zvláštní předměty, jež měly mnohem blíže k tajemnému umění šamanů než k “mému koníčku”, jak se strýc pokaždé nekonkrétně vyjádřil. Když nám po delší době naléhání konečně prozradil, co míní tím koníčkem, neměli jsme v tom o moc více jasno.

“Kouzlení je hra klamu,” prohlásil tehdy můj otec, “a to tvoje spočívá jenom v klamání nás. Neříkej, že s tímhle tím bys dokázal předvést nějaké triky.”

A měl tím na mysli všechny ty obrazy a knihy s čarodějnickou tematikou, různé prázdné či poloprázdné skřínky a sáčky s neznámým obsahem.

“Teď ještě ne, ale učím se. Už brzo, jsem k tomu předurčen, vím to,” opakoval neustále dokola strýc.

Ale k žádné velkolepé změně pořád nedocházelo, nic se neměnilo a my pokaždé navštívili stejného strýce, snad jen o něco bláznivějšího. Časem všichni přestali jeho řeči o předurčenosti brát vážně, a nejen řeči, ale i jeho samého, otočili se a nechali Třešňovou s jedním ztřeštěncem svému osudu. Párkrát za ním ještě někdo zajel, ale pokaždé shledal, že jsou návštěvy úplně zbytečné. Strýc už žil v jiných světech a své mosty k duším druhých, které jsme si my tak úzkostlivě opatrovali, dávno strhnul. Zůstal sám. Při různých výročích a slavnostech, na kterých se scházelo víceméně celé blízké příbuzenstvo, jsme si ho vždy připomínali, jako by už nebyl mezi živými, litovali jeho ztřeštěnost a navzájem se ujišťovali, že jsme udělali opravdu vše, co bylo v našich silách. Často jsem si při těchto rozmluvách vzpomněl na naše poslední setkání. Seděl jsem sám v kuchyni, strýc pobíhal po domě a hledal něco velice důležitého, co mi chtěl ukázat. Mlčky jsem pozoroval jeho položené gestikulace, jak pořád pobíhal a něco si mumlal. Byl tak strašně daleko...

Večer mě doprovodil k vlaku, což nikdy předtím neučinil. Procházeli jsme ztichlou vesnicí a mlčeli jsme. Najednou se strýc zastavil a řekl, že dál už nemůže, je unaven. Rozloučil se se mnou, jak se sluší na správného kouzelníka: zmizel z mého života a zůstavil mi tady jen svá kouzla, jež měla ještě ten den úplně změnit můj život.

Myslím, že celé toto dlouhé vzpomínání mohlo začít právě tady: Sedím v klokotajícím vlaku a oknem pozoruju ubíhající večer. Proti mně starší pán, zadumaný do svých krajin, zatímco se motorák trhaně ubírá někam dolu.

Že se tak nestalo, neznamená, že bych této chvíli přikládal dnes menší důležitost. Naopak, zdá se mi zcela hlavní pro chod dalších událostí, je jejich počátkem. Ale bylo třeba nejdříve začít tím, co se stalo asi deset let poté, aby se příčina všeho následujícího, to nečekané najetí do jiných kolejí, jimiž se teď vracím zpátky do Třešňové, stala srozumitelnější.

Asi po půlhodině jízdy vlak zničehonic zastavil uprostřed polí. Chvíli se nic nedělo, jen přední světlomety zhasly a motorák párkrát zakašlal a odmlčel se. Ale vzápětí přišel do vagónu průvodčí a hned z kraje u dveří nás prosil o omluvu tohoto nečekaného zdržení.

Zároveň nás požádal, abychom --- zhasli. Ve vlaku bylo jen pár lidí, a ti bez nejmenších známek podivení vykonali, co se po nich žádalo. Nevím, kolik z nich se s touto situací setkávalo častěji a kolik bylo jako já sice překvapeno, přesto se ale neodvažovalo jakkoliv panikařit. Každopádně všichni zmlkli a v nastálé tmě většinou vyhlíželi okny ven. Všiml jsem si, že chvíli po nás ztemněl i druhý vagón. Stáli jsme v polích jako tichá černá ovečka.

Naklonil jsem se k svému sousedovi a pološeptem, abych nerušil noční odmlku, jsem se ho zeptal, jestli náhodou netuší, co se to děje. Chvíli mlčel, jako by přemýšlel, jestli mi má odpovědět, a nakonec jen krátce zamumlal: "To budou nejspíš vlkodlaci."

Snažil jsem se mu vyčíst z pohledu, zdali žertuje nebo je skutečně blázen, ale v té tmě to vůbec nebylo možné. Nechal jsem tedy souseda sousedem a rozhodl se počkat na průvodčího, který mi snad vše vysvětlí lépe. Ale průvodčí nešel a nešel a motorák pospával sám na zmlklé trati. Asi po půlhodině se mi zdálo, že konečně cosi zvenku slyším. Nejdříve jsem myslel, že je to houkání vlaku, a zaradoval jsem se, že nám určitě jede na proti, aby nás vyzvedl z téhle uzamčené noci, ale jak se zvuk stával bližším a zřetelnějším, seznal jsem, že to nemůže být nic jiného než vytí.

"Už je tu máme," prohodil souseď.

"Koho?" zeptal jsem se.

"Ty vlkodlaky."

Odmlčel se a spolu se mnou poslouchal jejich táhle zakulacené vytí. Prohodil jsem, že má asi na mysli vlky, a on po chvíli přisvědčil: "Tak vlci, tak jim taky jde říkat. Někoho si tady vyhlídli a teď vyjou. Tak si u nás říkáme, že když vyjou, jako by mu tím něco vzkazovali. Vždycky tím někomu něco vzkazují."

"Vzkazují?"

Soused přisvědčil a zase ztichl. I vytí pomalu tichlo, až po něm nebylo ani památky, vlak se rozpředl, rozevřel kužely svých světél a znovu vyjel. Trhaně cáral někam k nám dolů a uvnitř i já a tiše jsem dumal, komu by co mohli takoví vlkodlaci vzkazovat.

Uvědomil jsem si to až po několika letech. Během té doby se toho tolik proměnilo, že jsem začínal pochybovat o řádu, jež jsem se snažil vždy svému světu vtisknout. Jestliže dříve pro mě byla skutečnost sled vzájemných, na sebe navazujících vztahů, pak tato představa se mi od mé poslední návštěvy v Třešňové počala znenáhla bortit. Kde mohlo být v mé představě o skutečnosti místo pro vlkodlaky? Kam jsem mohl zařadit vlak usínající v polích? Ale po mnoha letech jsem pochopil, že právě tyto první příznaky proměny skutečnosti jsou pro ni nejvíce charakteristické. Najednou se mi zdál svět jako teskně nesrozumitelné místo, kde lidé zhasínají před vlkodlaky, aby je nepřilákali blíž a nemuseli celou noc poslouchat podivně smutné zprávy. Po několika letech jsem i já konečně porozuměl tomu záhadnému vzkazu. Jestli to opravdu byli vlkodlaci, pak mě tehdy jako první určitě vítali do tohoto zvláštního kouzelného světa, kde vše je řízeno na základě jakýchsi temných principů, které mi navždy zůstanou zahaleny, pokud vůbec existují. Byl to jejich výsměch, který mě věčně provázel, zatímco jsem se ještě zoufale snažil mít ve svém světě pěkně uklizeno a každý jev správně zařazen, ale od poslední návštěvy u strýce se mi to ne a ne podařit. A tak nějak mě napadlo jediné uspokojivé vysvětlení. Seděl jsem v parku a utěšoval se, začalo to od strýce a když od strýce, pak tedy od jeho kouzel. Jeho kouzla mě přenesla tam, kde jsem nic nepoznával a kde jsem nechtěl být už ani minutu, tak rád bych se vrátil zpátky a o neděli si vyšel na procházku za město, myslel jsem si v duchu a rozhodl se, že se okamžitě vydám ke strýcovi a poprosím ho, aby vše vrátil do původního stavu.

Nemusel jsem se ani nijak zvlášť odhodlávat, že přeruším mlčení. Brzy se mi naskytla příležitost nad jiné vhodná, abych vykonal potřebnou cestu a uvedl vše do náležitého stavu. Jednoho rána nám přišel dopis od strýcova souseda, ve kterém psal, že náš drahý příbuzný těžce onemocněl, opravdu těžce a vůbec to s ním nevypadá dobře. Okamžitě jsme obvolali všechny strýcovy nejbližší a dohodli jsme se, že ať už je to s ním jakékoliv, rozhodně ho

musíme navštívit. Nakonec ale nikdo hned nemohl, byla tu práce a spousta povinností, a tak jsem jel sám napřed potěšit nemocného a přichystat ho na nápor všech rozesmutnělých a vzpomínajících, který se do něj opře již zítra nebo pozítří, ale hlavně se chytit této jedinečné příležitosti a náležitě jí využít. Uvědomoval jsem si, že už nikdy nedostanu takovou možnost promluvit si se strýcem a poprosit ho, aby se pokusil zrušit svá kouzla nade mnou. Ještě ten den jsem usedl do líného motoráku, úpěnlivě zápasícího s kilometry zrezlé tratě, a cestou si představoval, jak strýc bojuje se svou šíleností, stále odhodlaně bojuje, i když je příliš jasné, že už brzy boj skončí, už je na lopatkách a těžce lapá po dechu a vzadu na tribunách sedí všichni strýcovi známí a mezi nimi i já. Nedalo se však přehlédnout, že nikdo z nás ve skutečnosti s prohrávajícím nijak hluboce nesoucítí, ani já ne. Co s tak zapomenutým zápasníkem?

Zazvonil jsem a trpělivě vyčkával, jestli se někdo objeví. Nikdo nevycházel, a tak jsem na sebe upozornil ještě jednou a vstoupil dovnitř. U plotu se zamyšleně kolíbaly husy ve vysoké, neudržované trávě jako ztichlé bárky na moři, a já si najednou uvědomil, že ve svém melancholickém houpání zůstaly už úplně samy, že se jistě o ně dávno nikdo nestará, protože prastrýc leží připoután k lůžku a jeho soused vlkodlak nemá k takové starosti navíc nejmenší důvod, a ony nejspíše brzy utonou. Ale pak mi došla směšnost toho, že lituji hloupé husy, které se beztak brzy rozutečou do kraje a ani nepocítí smrt svého strážného anděla, zatímco on tady umírá a jako jediný snad i čeká na mou útěchu a soucit. A pak jsem ho uviděl, jak leží v posteli v místnosti obležené až po strop obřími skříněmi a jak je vyhublý a mnohem starší, než měl ve skutečnosti být. Okamžitě mě napadlo, že takové tělo by mělo být už dávno po smrti a jestli není, tak jenom díky něčemu neuchopitelnému naším racionálním myšlením.

Nedíval se na mě, ale v rohu seděl jeho soused a pobízěl mě, abych přistoupil blíž. Opatrně našlapuje, obešel jsem postel a naklonil se k němu.

“Je to s ním špatný,” zašeptal, když jsme se vzájemně představili.

“Dobře že jste přišel.”

Na chvíli se odmlčel a podíval se na mě. Všiml jsem si, že v jeho očích se zableskly vlčí slzy, ale hned zase zmizely.

“Ještě se snaží smrt odčarovat. Dlouho už ale nevydrží.”

Podívil jsem se jeho slovům. Ach, nikdy bych nevěřil, že je nás víc, co podlehlí strýcovým kouzlům. On však bez jakýchkoli pochybností svá slova zopakoval.

“Už toho moc nenačaruje,” tiše dodal.

A já si najednou uvědomil, že on kouzlům nepodleh tak jako já. V jeho slovech se nezamykal strach, ale víra, opravdová a zcela prostá, uzavřená všem pochybnostem, přijímající dění takové, jaké se jeví. Měl to, co jsem postrádal a co by mně neuvěřitelně usnadnilo život v příbuzenství se strýcem. Zatímco já jsem se děsil podivného světa strýce kouzelníka, do kterého mě zavlkl a z něhož jsem nemohl nijak vyklouznout, strýcův soused pravděpodobně plně přijal jeho schopnost měnit skutečnost, aniž by ho to jakkoliv ničilo. I v jeho přítomnosti jsem byl stejně osamělý, přestože jako jediný připustil svět kouzel. Byl úplně někde jinde, tak daleko ode mě, vyrovnaný a klidný v novém světě, zatímco já jsem tolik toužil vrátit se domů, ukončit deset let neživota a znovu usnout při kraji potoka.

Tichem v místnosti šelestil strýcův pravidelný dech. Pozoroval jsem tu malou loutku, zachumlanou do teplé peřiny, a najednou mi bleskla hlavou směšnost mých myšlenkových konstrukcí, ale hned se zase vytratila. Koneckonců teď už bylo jedno, jestli jsem se kdy podrobil strýcově moci anebo se jí zbytečně obával. Už brzy nejspíš zmizí z tohoto světa, zatímco já se do něj znovu narodím. Ocitnu se tam, odkud jsem kdysi dávno záhadně zmizel.

Přišel jsem až těsně k němu a pozdravil, ale strýc mě nepoznával. Jak by také mohl, neviděli jsme se už nejméně deset let, od té doby jsme se oba hodně změnili. Představil jsem

se a podal mu ruku. Usmál se a sám vysunul dlaň zpod přikrývky. Přisedl jsem na kraj postele a nejdříve jsem se jí jen nepatrně dotkl, ale pak jsem ji pevně stiskl, jako se tiskne znovu nalezená berle jistoty. Držel jsem ji a rozprávěl se strýcem, řeči jsme ťukali o vázičky našich dnů, aniž bychom některou z nich více ohledali, a já měl po celou dobu pocit, jako by se do mě znovu vlévala víra ve skutečnost. Byl jsem jí najednou plný, byl jsem vypasený krocan, plácající pod rodnou střechou přistříhlými křídly. Jenom takhle jsem mohl být šťasten, jenom takhle. Cítil jsem, že jej ani nemusím prosit o zvrácení kouzel. Jeho blížící se smrt mi vracela jistotu, hoře sobeckou jistotu, že se vracím opravdu tam, odkud jsem kdysi dávno nedobrovolně zmizel.

Strýc už byl velice unaven, a usnul dříve, než jsme se vůbec rozpovídali. Ale já tam seděl dál, stále držel jeho ruku a propadal se nazpět do svého těla. Ohledával jsem ho a znovu se v něm zabydloval. A když jsem se rozhlédl, zdálo se mi všechno tak srozumitelné, jako kdybych v tomto světě strávil celý život, jako by se nikdy nic nezměnilo. Najednou jsem si znovu lehl do trávy a díval se na hrnečky mraků.

“Vím, že je to pro vás asi strašné,” ozval se po delším odmlčení strýcův soused, stojící hned vedle u hlavy postele.

“Většinu času už tráví někde jinde. Jestli chcete, pojd’te zatím ke mně, než se probudí.”

Dům strýcova souseda se pozvolna propadal do spánku na kraji léta a pořádně jej neprobral ani náš příchod. Zůstali jsme v kuchyni, hostitel postavil na čaj a já poslouchal opatrné unikání proužku páry, doprovázené sykotem. Potom jsme seděli, pili z hrnků s širokánskou pusou a on mi vše vyprávěl od začátku, různě uhýbal od tématu a zase do něj zaplul, jako se stáčí všechny lázeňské prameny do jediného džbánu. Samotného mě překvapilo, že sousedovu řeč celkem vnímám a dokonce s trochou zvědavosti se ptám na některé podrobnosti. Ale teprve když jsme se dostali k výčtu husarských kousků strýce kouzelníka, opravdu jsem se do ní ponořil. Nechtěl jsem, aby mi uniklo jediné gesto, jediné slovo o prastrýcově čarovné moci, jež mne přibila tak hluboko. Kupodivu se ale soused ani jednou nezmněl o jeho pravděpodobně největším zázraku, o němž jsem se dozvěděl i já. Setkal jsem se s ním už při vstupu do strýcova začarovaného světa a teď, po deseti letech, mě dokonce na tuto zajímavost upozornili starousedlíci z okolních vesnic, ta zpráva běžela proti nám po kolejích a čím jsme byli blíže, tím byla hlučnější a zřetelnější. Nakonec jsem to nevydržel a sám se zeptal.

“A co vlkodlaci, co ti? To snad nezačaroval strýc?”

Podíval se na mě a pousmál se úsměvem vlka, který spí ve středu své smečky.

“Kdepak, strýc byl větší kouzelník než já, ale něco takového by žádný nezmohl. Víte, nikdo... žádný nedokáže měnit cizí osudy.”

Usrknul z těhotného břicha čaje a přisunul se blíž.

“Kdepak,” dodal, “vlkodlaci tu žijí odedávna. To jste netušil?”

Druhý den jsem už seděl znovu v červenomodrém motoráku a vracel se zpátky krajinou lehlých polí, která připomínala letištní haly. Samozřejmě, že za okny drobně pršelo, kapky se chytaly oken ujíždějících někam ke mně domu a já je nesoustředěně pozoroval. Spěchal jsem vyřídit ostatním onu smutnou zprávu, a aby teď nikam nejezdili a počkali na pohřeb. Proti mně neseděla žádná stará paní, ale dvě mladé dívky s prsy, sklopenými beránky, pod svetrem. Držely se za ruce a já viděl tu jejich zhublou postel, na níž se objímají a krouží jazyky kolem lesbických srdcí. Nic z toho mě ale nepřekvapilo, byl jsem znovu zpátky. Když nikdo nedokáže změnit cizí osudy, znamená to, že jsem se už do tohoto podivného světa narodil, a žádný šílený prastrýc kouzelník mě do něj neuzamkl. Stál jsem na břehu a pozoroval nesrozumitelnou nedozírnost, ale ještě spíš jsem se topil někde v třímetrové hloubce. Když ne prastrýc, kdo mě tedy sem poslal? A znovu jsem si ho vybavil, jeho tělo připomínající seschlou loutku, kterou rovněž někdo přišpendlil do

neskutečnosti a nechal ji zde usychat. Kdepak, ani strýc tomu neunikl. A náhle, když vlak míjel jednu z mnoha zamlčených vesnic, spatřil jsem na cestě kousek od kolejí drobnou postavu. Krčila se v plášti, zašedlá a rychle se rozpíjející, ale já ji přesto poznal. A dokud jsem mohl, sledoval jsem, jak se prastrýc pomalu vzdaluje a umlká, aniž by cokoliv pochopil, a to měl k tomu z celé rodiny největší předpoklady. Anebo jsem se mýlil? Nebo jsem to už odcházel já?

Povídka ve třech deštích

(In Tvar 2000, číslo 1)

Myslel jsem si, že se už k tomu nevrátím, ale když před chvílí přišla máma do pokoje, řekla mi, že mraky venku jsou natříkrát zkyslý mlíko, natříkrát v jednom dni, poprvé ráno, podruhé v poledni, potřetí večer, což znamená, že se rozprší co nevidět a jen tak nepřestane. A že je to dobře, krásných dnů bylo příliš a všechno si po dešti stýská.

Díval jsem se oknem ven. Celá krajina se nedočkavě zvedala jako veselá vdova a radostně se chytala příštích chvil. Najednou se zdála úplně stejná jako dřív, jako by vůbec nezestárla, jen na boku byly staré, seschlé hrušně pokáceny a zůstaly jí po nich nizoučké pařezy podobné drobným strupům. Vzpomněl jsem si, že zrovna tehdy dozrávaly, muselo to být někdy začátkem října. A byl to tedy říjnový déšť, stejný déšť, co se chystal dneska, jen o pár let starší. Všechno ostatní je nejisté, jako veškeré vzpomínky, ke kterým se nevrací. Přestávají se vzpomínkám podobat a zdají se být víc a víc sny.

Ležel jsem na zádech a pozoroval jsem kýly mraků, zdálo se, že bude celý den krásně, nebe místy prosvítalo jako rozevlátá hradní zástava. Kolem mě po sestřihaném břichu zahrady mlčky brouzdali zvažnělí smuteční hosté a neorganizovaně a samostatně se zvolna utápěli ve svých vzpomínkách na zemřelého, mého dědu. Vzadu za plotem skákal soused kokršpaněl a posměvačně štěkal, že tolik nahromaděných lidí snad v životě neviděl.

Ještě se zdálo, že bude krásně. Celou dobu, než se rozpršelo, se zdálo, že bude krásně, ne jako dnes, ale tehdy si počasí nikdo nešímal, jen já a rodiče. Po delším váhání se nakonec rozhodli vrátit k původnímu plánu, že uspořádají pohřební hostinu venku, vzadu u plotu pod párem hrušní se připravovaly stoly a židle a kolem nich poletovala maminka a s architektonickou přesností všemu dávala výraz ukončeného života. Nějaký vzdálený příbuzný, snad prastrýc nebo strýc se strýcovským vztahem ke kdovíkomu, si podezřívavě prohlížel vybrané místo a přitom cosi vysvětloval dalšímu nezařaditelnému strýci. Podle gestikulace se dalo odhadnout, že nejspíš ukazuje, jak obdivuhodně nám chřadnou hrušně. Stěží se proti tomu mohlo něco namítat. Už tehdy se stromy přímo ztrácely před očima a jejich plody se dlouhá léta nedaly pozřít, nezadržitelně kameněly.

Když bylo vše k hostině nachystáno, tonoucí pozůstalí nechali na chvíli vzpomínky vzpomínkami, truchlivě přepluli ke stolům a postupně si různě posedali, zatímco mamka se dala na sport, vybíhala z domu s dýmajícími hrnci polívky, s jedním a ještě s jedním a ještě s jedním, jako by běhala štafetu s legračními kolíky na malém atletickém oválu. Počkali jsme, až proběhne cílem, popřáli jsme si dobrou chuť a obrátili jsme se na dno talířů, lovili jsme opečený černý chléb a kusy brambor v husté zelné polívce a bylo to, jako bychom uctívali památku zemřelého, jak jsme toho jedině byli schopni. Bylo to, jako bychom věděli, že umřel. Pak jsem se ale polekal, že zelná byla dědova oblíbená a že zrovna voní, jak snad ještě nikdy, voní tak, že ji určitě cítí celá vesnice i celý hřbitov i náš děda, a teď teda asi neuvažuje o nějaké vděčnosti, ale musí jím cloumat náramný vztek, že si to tu aspoň o chvíli neprodloužil, aspoň o jeden den, i když ho to na světě už nijak netěšilo. A protože ani mrtví nejsou padlí na hlavu, určitě mu hned došlo, jak se věci mají. Zelná polévka nebyla na dnešek přece vybrána jen tak, ale právě proto, že zemřel, a nepochybně ví, že přežít vlastní smrt, byť jen o den, je tolik, tolik těžké. Najednou to spíš bylo, jako bychom ho trápili i po smrti.

V té chvíli se spustil déšť. Přišel, aniž ho kdokoli očekával. Rozpršelo se zničehonic, dřív, než jsme dojedli, jako by to zavinil jen dědův stesk po našich výsadách a ne meteorologické zákony. Krajina se zvedla úplně stejně jako dneska, stejně rozjívená a nedočkavá, mraky nechaly cest, kdybych se podíval nahoru, zjistil bych, že už je vítr dlouho nežene a že jsou příliš blízko. Jak tak stály kousek nad námi, nepřišlo jim nic lepšího než popraskat. Rychle jsme všechno stěhovali dovnitř. Stoly jsme rozdělili do dvou místností, abychom se vešli.

Venku se setmělo, promoklé slepice běhaly blátem a zvesela kdákaly, protože byly rozpustilé a každá nepředvídaná událost jim dodala na radosti. Seděli jsme a pozorovali jsme je, nezařaditelný strýc nám vysvětloval, že je to špatnou výchovou a že on by si je jinak vycvičil, a venku padaly a padaly hektolitry nekonečné říjnové vody. Zevnitř se zdálo, že déšť vytváří pevné, zakalené sloupy, kterými bude ode dneška jednou provždy nebe se zemí spojeno jako v té nejnádhernejší a největší katedrále světa. Mamka nás pobízela, ať se zase pustíme do jídla. Polívku si už díkybohu nikdo nedal. V talířích vystydla a hrnec, ve kterém jí ještě hodně zbylo, někdo venku ve chvatu nešťastně upustil.

„Nepřál nám ji,“ prohlásil nějaký příbuzný, když se roznášel hlavní chod.

„Nepřál,“ navázal jiný, „a je zvláštní, jestli jste si toho všimli, jak jsou přání mrtvých silnější než přání živých. Moc to dědovi přeju, určitě si to úplně zaslouží. Všimli jste si toho někdy?“

Nikdo nic moc neříkal, jen pár příbuzných se k němu zvědavě přiblížilo.

„Slyšel jsem o muži, teda jestli vás to zajímá, a ten celý život mluvil o Pekingu a o nestárnoucí pekingské krásce, jak ji vždýcky nazýval. Nestárnoucí pekingská kráska. Známým pouštěl filmy, kde hrála, bůhví odkud nabral takový směr pro svoje zamilování. Když zemřel, našli v závěti, ať ho pohřbí v Pekingu. V Pekingu, takový nesmysl, chápete?“

„To nejde,“ prohlásil kdosi rozhodně, vypravěč přisvědčil.

„Samozřejmě nejde, v tom je ten vtip, že to právě šlo. V noci ho vykopali z Bachovic nebo Berchovic nebo jak se ta vesnice jmenovala, převezli ho přes hranice, přes další a další, tohle všechno pro něj udělali, vezli ho skrz největší stát světa, kolikrát jim za to mohla hrozit smrt a kdoví co horšího, tohle všechno pro něj udělali, až do Pekingu. No, a co se tam nestalo!---“

Posluchači se otráveně začali odvracet od vypravěče, který dál rozplétal hloupý, smyšlený příběh, kdosi mu vehementně opakoval, že to nejde a je to nesmysl velikánský, kdosi stranou prohlásil, že děda má štěstí, je mrtvý a šťastný vedle své manželky a nic nechce, nějaký příbuzný přisvědčil, někdo řekl, že o takových věcech se nesluší mluvit, a já si vzpomněl, jak děda poslední léta, co zemřela babička, vysedával u okna, mlčel a nic nevnímal, řeklo by se mystik, ale takhle staří lidé nemůžou být mystici, jsou prostě jen staří. Sedával celé dny a věčně hrál hru pro jednoho hráče, kdosi mě má rád, zavřel oči a bodl ukazováčkem do některého města na mapě a představoval si, jak se v jeho ulicích kdosi prochází, celá odpoledne vysedává na náměstí a věčně čeká na vlak směrem k dědovi, pak nasedne a přijede k němu. Dokola opakoval a opakoval, že ho má ještě někde někdo rád, a nám bylo líto, že se mu po babičce tak zoufale stýská. A najednou mě napadlo, že právě tahle hra úplně vystihuje poslední dědova léta a kdyby se mě někdo snad zeptal, jaký byl, vyprávěl bych mu právě tohle. Že už ani nežil, ale jen čekal, až za něj ten zbyteček někdo dožije. Seděl a čekal, že se něco stane, jedno co, ale muselo to bezpodmínečně přijít zvenčí, z okolí, z daleka, jen ne proboha od něj. A tak se nakonec dočkal a mohl být šťastný a my také. A jestli si teď, po smrti ještě něco přál, stěží to mohlo být něco jiného než jen to, abychom ho aspoň na pohřební hostině netrápili tou báječnou a zoufale dalekou vůní nejlepší polívky pod sluncem.

Neznámý dokončil svoji fantasmagorii, matka řekla, že je vše opět hotovo, dali jsme se podruhé do jídla, o poznání uvolněnější než prve. Někáký příbuzný se rozpovídal a začal parodovat nejapný proslov řečníka na pohřbu, zpočátku jsem se smál, pak jsem pochopil, že onen příbuzný nikoho neparoduje, a tak jsem toho radši nechal. Mamka si vzpomněla na jednu příhodu, co jsme si s dědou užili za podobného deště, jako byl zrovna venku. Začala vyprávět. Stalo se to asi půl roku před pohřbem. Někam se ztratil a venku zoufale pršelo, byl to do třetice stejný déšť, a vše vypadalo, že už děda není mezi živými.

S rodiči jsme to dopoledne vyrazili na výlet do jednoho vzdálenějšího městečka. Děda zůstal jako obvykle doma, že se mu nikam nechce a že na nějaké trajdání není. Bylo nesnesitelné vedro, úzké rozpálené uličky zapáchaly a potily se jako dna kanálů v Benátkách.

Za okny pivnic a hospod se rozvíjely spletné příběhy situované do jiných světů a jiného času. Táta říkal, že se dědovi nediví, že zůstal doma a že mu skoro i, ano, aby pravdu řekl, skoro i závidí.

Vyjeli jsme nad městečko, pod rozpáleným slunkem připomínalo zapomenutou maurskou vesnici na jihu Evropy. Kolem dokola se zvedaly hrbaté, nízké kopce, porostlé borovicemi. Jak jsme vycházeli na jeden vrchol, fůra z nich bylo nemocných vedrem a stýskalo si po dešti, jehličí měly rudé a pelichaly. Mamka ukázala na jejich větve a řekla, že kvůli nim taky déšť určitě co nevidět přijde.

Než jsme vylezli nahoru, bylo už chladno a pro mraky nebylo vidět oblohu. Pak se na obzoru spustila šedá opona vody, seděl jsem v zadní řadě divadla a pozoroval, jak se herci připravují na hru o jednodenní potopě se sérií špatných, průhledných triků. Zpátky do auta jsme se dostali už skrz naskrz promočení.

Zbytek výletu za takového počasí neměl cenu, rozhodli jsme se, že se vrátíme domu dřív, a celou cestu zpátky jsme neměli nic z výhledu ani na hory, co byly kdesi před námi, ani na dva hrady, které jsme si chtěli ještě prohlédnout. Jeden zůstal za hustými, šedými mraky někde nalevo od nás, druhý o pár kilometrů dál na opačné straně. Později jsem je sám navštívil a dozvěděl jsem se při prohlídce, že za prudkých dešťů v jednom z nich, nepamatuju si už v kterém, přechází dávno mrtvý kníže a úpí a rve si vlasy pro svou tajnou lásku, která se mu za stejného deště navždy ztratila, hrad je v takových smutných dnech uzavřen, a my bychom si ho proto stejně tehdy nemohli prohlédnout.

Doma nás čekalo ono nepříjemné překvapení. Děda měl být doma a nebyl. Ztratil se. Nejdřív bylo vše jasné. Párkrát do týdne si vyrazil na kraji odpoledne na malý špacír po okolí. Déšť ho asi zastihl, když byl zrovna dole ve vesnici, sedí za oknem v hospodě a dívá se na ulice plné bláta. Táta pro něho dojel. Za půl hodiny se vrátil, že proběhal snad všechny domy a nikde není.

Hledali jsme ho všude možně, ale nakonec děda přišel sám asi kolem desáté, kdy už jsme nad ním pomalu dělali křížek. Vysvětloval, že si jen zašel do kina, netušil, že přijedem tak brzo. Nevěřili jsme svým uším. Proč zrovna do kina, kam nezašel už léta? Ale víc jsme z něho nikdy nevytáhli, a vlastně jsme ani moc nevyzvídali, jako bychom tušili, že tolik času už zase nemá, aby nám mohl všechno vysvětlit.

Mamka se na chvíli odmlčela a pak dodala, že beztak tímhle bláznovstvím všechno urychlil a jinak tu mohl ještě být, někteří příbuzní přisvědčovali a někteří ji utěšovali, že se nedalo nic dělat, pořád ho hlídat nemohla a dřív nebo později by si stejně postavil hlavu a provedl by něco podobného.

Jídlo nám uteklo jako jízda ve vlaku. Okna, měkké, průhledné kožíšky byly po dlouhé cestě plné kapek. Pozůstalí ještě chvíli seděli pohromadě a vzpomínali na vše možné. Potom pomalu začali odmítat další kávy a sodovky, loučili se a odjížděli na místa, z kterých se vrací jen na další a další pohřby.

Nakonec byla noc, chtěl jsem spát, ale nemohl jsem, půdou chodil mrtvý kohout a jeho nekonečná chůze mi v tom bránila. Nevydržel jsem to a sešel jsem dolů, abych se trochu napil. Ani voda však nebyla unavená, a tak jsem stál se sklenkou v ruce a pozoroval, jak za měkkými, zamženými kožíšky začíná déšť a kdesi za ním větve hrušní a říkaly, podívejte, jak se o zahradu nikdo dávno nestará, už jsme měly být vykopány a spáleny. Myslil jsem na to, že stejně od té doby, co zemřela babička, už děda přece ani nežil a čekal jen na to, až se i o něj konečně někdo postará. A že si sotva kdy vzpomenu na dnešek, na jeden obyčejný pohřeb, který nebyl nijak smutný, protože ani smrt pohřbeného nebyla.

Asi o dva dny později volal jeden příbuzný. Že se omlouvá, ale že si od nás omylem odvezl dědův kabát. Má podobný doma a neuvědomil si, že si ho nebral s sebou, a jak viděl dědův v předsíni, myslel, že to je jeho. Řekli jsme mu, ať si jej klidně nechá, ale nechtěl o tom ani slyšet. Za pár dní měl cestu kolem a vrátil nám jej.

Pověsili jsme ho načas ještě zpátky do předsíně, ale potom, co děda umřel, se nám všem zdál příliš starý, aby mohl žít ještě s námi. Vypadal jako zašlá, vypelichaná ovce. Smáli jsme se, jak si ho náš příbuzný mohl splést se svým a že to jeho oblečení teda musí vypadat.

Když ho mamka později ukládala na půdu mezi staré oblečení, nahmatala v jedné kapse nějaké papírky. Vylovila je a zjistila, že to jsou dva staré lístky do kina. Volali jsme známému, jestli je tam náhodou nenechal, ale tvrdil, že ne. Komu potom patřily? Den, na který byly koupeny, odpovídal, pokud jsme se nespletli, tomu, kdy se nám děda ztratil a dorazil až pozdě večer. Chvíli jsme si s tím lámali hlavu. Copak vůbec někoho jiného znal? A kdepak by se proboha asi seznámili? Nakonec jsme se shodli, že se dědovi určitě tak stýskalo po manželce, nepochybně jediné a opravdové lásce, že koupil dva lístky. Byl už na půl cesty k ní a jistě se nemohl dočkat, až se znovu setkají, a takhle jako by byla na dosah ruky. Sám přece po babiččině smrti nikam nevyrazil, s nikým se nestýkal, vždyť čekal na smrt jako na smilování. Navzájem jsme se ujistili, že to určitě nemohlo být jinak.

Dopis

(In Tvar, 2001, číslo 3)

Protože tento příběh skončí smutně, začněme jej zvesela. Panu Olšanovi přišel dopis, první snad za posledních deset let. A i když dopisy chodí fůře lidí, jen za minulý rok prošlo českou poštou okolo dvou miliónů milostných dopisů a následně přes sto tisíc svatebních, snad nikdo se z žádného nikdy neradoval tolik. Pan Olšan neuvěřitelně miloval dopisy. Miloval je kdysi dávno, dokud ho ještě pravidelně navštěvovaly, a od té doby se na ně aspoň nepřestával potají těšit. Po celých deset let jim den co den nechával, aniž by si to kdy přiznal, ještě jednu poslední možnost, aby se konečně nějaký ukázal a potěšil ho. Najednou se dočkal. Onoho rána, po tak dlouhé době přišel panu Olšanovi konečně dopis. Vlastně to ještě nebyl dopis, ten ho čekal na poště, protože poštovné nebylo zcela uhrazeno. Nikdy by neřekl, že ho taková zpráva dokáže ještě tolik rozveselit.

Slíbil si, že nebude spěchat a vyzvedne si jej až odpoledne nebo třeba až další den. Prostě až se mu to bude hodit, zatím si bude trochu lámat hlavu a bude se těšit a těšit. A skutečně své předsevzetí víc jak pět minut dodržel. Začal tak, že se usilovně snažil soustředit na to, co bude teda celý den dělat, a přitom si pomalu, jen tak jakoby mimochodem prohlížel oznámení. Pošta odesílatele byla totožná jako adresáta. Někdo to musel poslat odtud. A to už pomalu nechal denní plány na pokoji a začal myslet jen na dopis. Proč se rovnou u něj onen dotyčný nestavil? První, co ho napadlo, bylo, že se třeba stávil, ale on jako na potvoru zrovna nebyl doma. Anebo to byl někdo místní? Bylo to už něco přes pět minut, co si pan Olšan řekl, že nebude spěchat. Nespěchal už tedy dost dlouho. Odešel do ložnice, převlékl se a vyrazil na poštu. Tam chvíli hledal správnou přepážku, přece jenom se pošta od jeho poslední návštěvy změnila, doplatil, vyzvedl si dopis a celý nedočkavý přešel náměstíčko. Zamířil si to k malému parku, který už pomalu parkem přestával být, nezadržitelně se proměňoval ve staveniště, trávníky podél silnice rozkopali někdy minulý týden a teď, jak si pan Olšan ještě dokázal všimnout, už zahradili i většinu stromů dřevěnou ohradou se žlutě vepsaným jménem stavební firmy. Neporušený zůstával jen pravý okraj s několika lípami, začátkem cesty, která se po pár metrech ztrácela v nepřístupném staveništi, a dvěma lavičkami hned při vstupu. Bez jakéhokoli rozmýšlení se zastavil v onom posledním útočišti zeleně, posadil se na jednu z přežívajících laviček a konečně se podíval na dopis. A protože tento příběh skončí smutně, nemůžu za to, skutečně nejde jinak, okamžitě se dostavilo ohromné zklamání. Bohužel, hned to zjistil, tenhle dopis nebyl určen pro něho. Ano, přišel na jeho adresu a na jeho jméno, to samozřejmě ano, ale přesto přese všechno prostě pro něho nebyl určen. Někde se museli splíst. Na přední straně byla pečlivě vyrovnanými tiskacími písmeny napsána úplně cizí adresa úplně cizí paní, o které nikdy neslyšel, a o kus výš bylo týden staré razítko místní pošty a hned vedle druhé - ADRESÁT NEZNÁMÝ. Pana Olšana okamžitě zasáhlo zklamání. Bylo to nespravedlivé. Pošta se nemá co plíst, vždyť si zahrává s city, a když už se člověk jednou začne těšit, a tolik těšit... Bylo to pěkně nespravedlivé. Přemýšlel, co teď. Poklepával si s dopisem v dlani a dumal, cože má s ním teda dělat, když už se k němu takhle omylem dostal. Nejlépe by bylo snad vrátit. Je to přeci jenom cizí dopis a někdo na něj čeká. Ať se stará pošta. A při tom i zůstal. Stěží by mohl jednat jinak, hned jej půjde vrátit. Hned.

Vzal dopis, párkrát jím klepl, aby papíry uvnitř sjely trochu k jednomu konci, opatrně při straně u vepsané adresy odtrhl proužek obálky a vylovil dopisní papíry. Bylo jich asi pět. Rozložil je a ještě se chvíli rozmýšlel. Skutečně, teď už se to bude těžko vracet. Ale stejně, copak by se pošta vůbec o to starala? Už to přeci jednou spletla. Otevřel první list a začal číst:

Drahá..., děkuji ti za tvůj dopis. Sedím v pokoji, začíná noc a já nevím, co bude dál. Říkáš konec a skutečně, teď už není jiná cesta. Promiň mi prosím všechny moje chyby. Já vím, už je na všechno pozdě. Pan Olšan se zarazil. Snad to nebude tak zlé. Asi by mu nevadilo, kdyby

četl milenecký dopis, ale dopis na rozchodnou rozhodně číst nechtěl. Bylo to dost hloupé a zbytečně smutné, a co bylo horší, smutkem naprosto nesrozumitelným. Nesrozumitelný smutek je vždycky trapnost. Nechtělo se mu číst něco trapného. Ale když už jednou začal...

Nejděsivější je, že se zdá, že se nic neděje. Lidé žijí, vypadá to tak, pořád stejně. Vídám je, jak se procházejí po městě a povídají si a nakupují a usmívají se a mají se rádi tak jako vždycky. Jako by se nic nestalo. Všichni lidé na celém světě dál hrají, že je svět v pořádku a já se bojím, že jim snad už už uvěřím. Ale najednou to vše zmizí, procitnu a uvědomím si, že mě zase jen tížila další strašlivá noční můra, jsem sám doma a vše díkybohu mluví o tom, že jsme se rozešli. Takové noční můry mě provázejí často. Považ, musím například chodit do práce a tvářit se, že se nic nestalo. Žiju tak celé měsíce. Míjím dny, protože jsou to jen zoufalé, směšné a nerální sny, a v noci se probouzím k opravdovému životu. Dlouho vyčkávám a číhám na smutek, až vteče do pokoje a s ním jako vždycky všichni blízcí: na lodi kolem mě plouvá Orfeus a zoufale pozoruje řeku, v koutě pláče Samson, je holohlavý a slepý, Orfeus mu podává lyru, aby hrál o svém zoufalství z žen, ale Samson ji ani nedovede správně vzít, drží ji opačně a pohupuje s ní podél těla, Andělka chodí pokojem a hledá Jiřího a Markétka hledá Mistra, Florentino Aríza je utěšuje, že se nakonec jistě setkají, ale sám už tomu dávno nevěří a já se nořím až na dno proudu smutku a lítosti. Vidiš, jak je to se mnou špatné. Ani ti nic veselého nepovím, jen jeden jediný smutný příběh. Bude to možná poslední příběh, co ti budu vyprávět. Nedokážu asi psát na dopis tvoje nové jméno a pan Olšan vzal obálku a znovu si přečetl adresu. Hlavně jméno. Právě to tedy je původcem všeho neštěstí. Jméno. Pisatel byl neuvěřitelně sobecký a strašně sebelítostivý, ale teď najednou, jen na chvíli ho panu Olšanovi bylo i líto a zdálo se mu, že náhle rozumí jeho zoufalství. Přečetl adresu jednou a ještě jednou a ještě jednou. Zničehonic mu přišlo, že onu adresu zná. Ale byl to jen mžik a hned zmizel. Pan Olšan se znovu vrátil k dopisu.

Tak tedy, prosím, poslouchej. Jednoho mladíka zastihne na ulici prudký déšť. Zaběhne se schovat do antikvariátu, a když už je uvnitř, je mu hloupé, aby jen tak stál u dveří a čekal, až to přejde. Začne si tedy prohlížet knihy, prohlíží je pomalu a důkladně a přitom se dívá, jestli se déšť netiší, ale venku prší pořád stejně hustě a mladík si musí pořád prohlížet knihy a čekat. Najednou na cosi narazí, co ho zaujme. Uvnitř jedné knihy je schovaný dopis. Otevře jej a uvnitř čte: Můj milý, promiň mi to, ale už nemůžu dál. Tolik jsem váhala a myslím, že to bylo pro nás pro oba jen horší. Raději to tedy rychle skončeme. Budu tě mít pořád ráda, nezapomeň, prosím, na mě a nezlob se. Jistě se budeme potkávat a budeme nejlepší přátelé. Prosím ještě, naposled prosím, nechci ti všechno vyprávět přes dopis, přijď v pátek k hospodě U havrana, chtěla bych se s tebou ještě vidět a tolik ti toho vysvětlit. Rozloučit se. Promiň mi všechno. A mladík (tedy onen mladík v antikvariátě) chce už dopis opět založit a prohlížet si dál knihy, když mu najednou dojde, že datum uvedené v rohu dopisu je z tohoto týdne, takže ona schůzka by vycházela na tenhle pátek. Že by někdo tak brzo dal knihu do antikvariátu a zapomněl na dopis? Nebo tu objevil tajnou schránku, které dva milenci svěťovali všechny své tajnosti? Nebo je to celé jen nějaký žert? Ať tak nebo tak, dopis mu zbylé dny nedá spát. A v pátek to nakonec nevydrží a rozhodne se...

Pan Olšan přestal číst. Onen příběh odněkud znal a vzpomněl si i odkud. Byl to jeho příběh. Kdysi si ho vymyslel. Matně se pamatuje, pokusil se jej tehdy sepsat a pak to nabídl nějakému literárnímu časopisu k otištění. A teď jej čte tady, v cizím a neznámém dopise. Ale ne, nebyla to pouhá náhoda. Panu Olšanovi se sevřelo smutkem srdce. Věděl, jak se sem onen příběh dostal a až teď mu konečně došlo, proč dopis přišel právě jemu. Uložil dopisní papíry zpátky a otočil obálku. Na zadní straně, právě jen na zadní straně, které si bůhvíproč předtím nevšiml, byla napsána adresa odesílatele. A protože tento příběh skončí smutně, byla to jeho adresa.

Teprve teď si pan Olšan uvědomil, že kdysi znal i onu paní, jenom si ji nepamatoval pod jejím novým jménem po manželovi, protože ji, jak to vypadá, adresoval po svatbě pouze

jeden dopis, právě ten, co nyní držel v ruce a co se mu zničehonic vrátil zpátky. Představoval si, co se s ním celou tu dobu mohlo dít. Nakonec se dopis nejspíš po letech kdesi našel, v jedné z mnoha zapomenutých a opuštěných přihrádek, a pošta jej střelhibitě odeslala nazpět, jako by se nikdy vůbec nic nestalo. Ano, pošta je skutečně neuvěřitelně obdivuhodná instituce. Pana Olšana na moment napadlo, že možná plní v poslední době nové funkce než jen vyměňování korespondence, řekněme upomínkové, a on se o tom nedozvěděl. V tom případě by tedy svůj úkol splnila naprosto v pořádku. Připomněla mu dopis, který si vůbec nepamatoval. Vůbec netušil, že by jej kdy napsal. Upomínka z minulosti. A ihned ho napadlo: Psal jej tedy skutečně on? Bylo to už sice neuvěřitelně dlouho, možná víc jak třicet let, ale takhle zoufalý dopis, a nejen dopis, ale i chování, by snad nezapomněl. Jediné, co ho usvědčovalo z autorství, byla adresa na zadní straně a pak především onen smyšlený příběh. Připomínal mu vlastní minulost víc, než vše, co se v ní podle dopisu doopravdy odehrálo. Snažil se vybavit si, co si o oné ženě a o jejich tehdejším vztahu pamatuje. Nebylo toho mnoho, například ani s jistotou nemohl říct, jak se jmenovala za svobodna, což ho ostatně ani nijak netrápilo. Nebylo toho ale zase tak málo, aby se vše dalo svěst na nenadálé díry v paměti. Konec jejich vztahu si prostě pamatoval úplně jinak. Vyrovnal se s tím přece celkem rychle, nebo ne? A co onen podivný popis zoufalství, které dávalo písčím (tj. panu Olšanovi, pokud to tedy skutečně byl on) najednou jediný možný smysl života? Vůbec si nepamatoval, že by se kdy takto téměř hmatatelně nořil do smutku. Bylo to něco naprosto cizího. Psal to vůbec on?

Seděl na lavičce a pomalu, nejistě a nedůvěřivě si prohlížel a znovu a znovu pročetl dopis, jako by to bylo jakési neznámé, nebezpečné zvíře. Co mu jenom sděluje? A proč mu přišel zrovna teď, když čekal dopis, skutečný dopis, a to znamená příjemný a potěšující dopis? Ať se namáhal, jak chtěl, chycené, podivné zvíře se nijak bližší ani pochopitelnější nestalo a z jejich vztahu se vůbec nic neobjasnilo. Pan Olšan to nakonec vzdal. Dopis napsal kdosi cizí. Prostě a jednoduše někdo jiný.

A protože tento příběh skončí smutně, pan Olšan měl pravdu. Jen se na něj podívejte, jak sedí na příkrčené, sotva přežívající lavičce, která je umístěna na neznatelném rozhraní mezi prašnou cestou a neuvěřitelně zaprášenou trávou, jež už příští týden beztak také zmizí s posledním žalostným zbytkem parku ve staveništi. Jen se na něj podívejte, jak tam stále sedí, nevěřicně kroutí hlavou a dokola a dokola si prohlíží dopis. Má fůru času, pročpak by si taky neprohlížel. Jen se na něj podívejte. Copak to před třiceti lety vůbec mohl být on?

Budík

Čas je zvláštní, ale budík, který jsem měl na stolku u postele, byl ještě zvláštnější. Už jsem jej asi půlhodinu pozoroval. Zpožďoval se za hodinu asi tak o deset minut, vteřinová ručička neuměla překonat kritický bod mezi tři čtvrtě a celou a pokaždé jí to zabralo o trochu víc času, než by mělo. Před několika hodinami se ale stalo něco zvláštního. Budík se zpozdil natolik, že jej dohnal čas z předešlého dne, a od té doby začal ukazovat zase přesně. Připomínalo to závody a budík běžce, který si špatně rozložil síly a nyní se snažil udržet stůj co stůj aspoň soupeře, který ho dohnal o jedno kolo. Ručička spěchala po vytýčené dráze, co to šlo, aby neztratila kontakt, a jak jsem její snažení pozoroval, napadalo mě, že čas není náhodný, ale naprosto pevný a dá se jej držet jako zábradlí. Podíval jsem se na nástěnní hodiny. Ba ne, teď to vypadalo, že ručička začíná opět pomalu svůj závod ztrácet.

Přešel jsem ke stolku a vzal jsem budík do ruky. Nebylo na něm skutečně nic zvláštního. Sundal jsem kryt na baterie, ale co jsem mohl vidět? Zase jsem jej nasadil a přešel s budíkem k židli. Stoupl jsem si na židli. Natáhl jsem ruku a pustil jsem budík na zem. Spadl, dvakrát se přetočil. Kryt na baterie nárazem odpadl stranou. Slezl jsem za židli a chtěl jsem si budík znovu prohlédnout, ale pak jsem si uvědomil, že dělám hlouposti místo toho, abych se věnoval tomu, čemu je třeba.

Posadil jsem se tedy ke stolu, budík jsem nechal budíkem a pokračoval jsem v psaní referátu, který jsem měl přednést za týden na jedné konferenci. Bylo to o vypadávání souhlásek ve finštině. Základní myšlenka byla jasná. Věděl jsem dokonce, čeho chci dosáhnout, a matně jsem tušil, jak. Bohužel jenom matně.

Díval jsem se na příklady, které jsem měl. Pak jsem začal listovat v literatuře, ale bylo tam totéž, co už jsem několikrát četl. Vrátil jsem se k příkladům a snažil jsem se na ně lépe soustředit. Tužkou jsem si podtrhával problematická místa, i když jsem věděl, že jsem tohle dělal už stokrát a nikam mě to nedostalo.

Znovu jsem se podíval na budík. Ukazoval pořád přesně. Kdybych měl čas, zjistil bych, co za tím vězí. Kdybych měl čas... Posadil jsem se na zem a díval se, jak vteřinová ručička poslušně běhá dokola. Takhle tu marním minuty. Pak jsem budík položil na stůl, převlékl se a šel spat.

Druhý den ráno mě probudilo zvonění. Chtěl jsem vypnout zvonek na budíku, ale nebyl tam. Zvonil to telefon. Přeběhl jsem do obývacího a zvedl to. Na druhé straně se ozvala moje máma. Hned, jak se představila, jsem si vzpomněl, že mi moje domácí říkala, že mě včera několikrát sháněla. Vzpomněl jsem si taky, že jsem domácí řekl, že jí hned zavolám, ale pak jsem začal řešit referát na konferenci a úplně na to zapomněl.

Zeptal jsem se mámy, proč mě sháněla. Chtěla to říct, ale místo toho se jen trhaně nadechla, pak sluchátko zapraskalo a bylo v něm ticho. Nevěděl jsem, co se to děje. Ale nevypadalo to, jako by spojení vypadlo. Čekal jsem asi půl minuty a poslouchal jsem, jak pravidelně dýchám. A pak jsem to zaslechl. Kromě mého dechu byl v sluchátku nepatrně slyšet i pláč. Máma plakala. Plakala a určitě se otočila pryč, abych to neslyšel. Došlo mi, že se stalo něco vážného, ale proboha, proč to říkám, samozřejmě, muselo se stát něco vážného. Pak už začala zase mluvit. Nebo aspoň chtěla, ale pletl se jí do toho vzlykot, takže tomu bylo sotva rozumět. Táta včera umřel, v pondělí bude mít pohřeb, řekla.

Položil jsem telefon a přešel jsem zpátky do pokoje. První, co mě napadlo, bylo, že na žádnou konferenci nepojedu. Sebral jsem všechny papíry, na kterých jsem se snažil něco říct, zmačkal jsem je a hodil do koše. Pocítil jsem úlevu. Zdálo se mi, že bych ji neměl cítit, ale co jsem měl dělat? Začal jsem se balit na cestu domů. Do batohu jsem si dal dvě knihy a náhradní oblečení. Pojedu v obleku.

Pak jsem seděl na židli a čekal jsem, až budu moci jít na vlak. Otec mi umřel. Seděl jsem na židli a najednou jsem zjistil, že už kdovíjak dlouho bezmyšlenkovitě pozoruji budík. Zkontroloval jsem, kolik ukazuje. Svůj závod s časem už znovu prohrál, měl ztrátu necelé dvě hodiny. Stoupl jsem si k němu. Vzal jsem jej, přešel jsem s ním k židli, vylezl jsem na ni, natáhl jsem ruku a pustil jsem ho z výšky. Budík spadl a nárazem v něm prasklo přední sklíčko. Neprasklo úplně, ale když jsem se na něj podíval, viděl jsem čáru, která vedla od horního kraje skoro až do středu. Znovu jsem vylezl na židli a znovu jsem natáhl ruku, ale dlaň jsem nerozevřel a zůstal jsem tak stát. Zemřel mi otec. Včera mi zemřel otec, a já tu teď, o necelých dvaceti čtyřmi hodin později ani nepláču, ani necítím smutek ani nevzpomínám, místo toho všeho rozbíjím budík, který jen nemá takovou vytrvalost jako čas. Čas je zvláštní.

Talíř u sloupu

Pochodoval jsem vedle mého bráchy, a pochodoval jsem hodně zostra, protože můj brácha byl o čtyři roky starší a o hlavu a půl vyšší, a i když to pokaždé vypadalo, že jde poooooooooooooůčkúuu a nikam nespěchá, já jsem měl vždycky co dělat, abych s ním udržel krok.

„Jdu moc rychle, Matouši?“ zeptal se.

„Ne, to je v pořádku,“ odpověděl jsem.

Můj brácha byl můj brácha, ale samozřejmě jsem ho tak neoslovoval. A ani on neoslovoval mě „můj brácho“. Říkali jsme si „Matouši“ a „Šimone“, podle toho filmu. Ale když mě brácha naštvál, tak jsem mu schválně říkal „Fru fru“, což se mu samozřejmě nelíbilo, protože Fru fru byl taky v tom filmu, ale byl to zbabělec. Nikdo nechce být zbabělec.

Ten den jsme šli na procházku, protože jsme venčili našeho psa. Byl náš. Dostali jsme ho oba dva, dohromady. Byly mu tři měsíce a sedmnáct dní, byl to kokršpaněl, a když běhal, tak se mu plácaly uši, jako kdyby byly na motorek. A proto mě bavilo venčit ho, protože náš pes vždycky běhal a vždycky se mu plácaly uši. Jmenoval se Karel. Ale my jsme mu říkali „Talíř“, když byl totiž ještě štěně (Talíř byl i teď oficiálně ještě štěně, ale už vypadal jako pes), tak mě napadlo, že by to mohl být marťan, který přiletěl v létajícím talíři, a jednou jsem to spletl a bráchovi, teda Šimonovi jsem řekl, že by to mohl být talíř, který přiletěl v létajícím marťanovi.

Talír běhal volně kolem nás, ale pak se brácha zastavil a zavolal:

„Talíři!“

Talíř se otočil, zjistil, kde jsme a víc na nás nedbal.

„Talíři!“ zavolal můj brácha znovu.

Pak k němu přišel, chytil ho kolem krku a nasadil mu obojek.

Pak jsme šli dál.

„Jé, to je krásný pes,“ řekly dvě holčičky a chtěly si Talíře pohladit.

Brácha ho strhnul k sobě.

„Nesahat, kouše,“ prohlásil, zatímco Talíř vyplazoval jazyk a napíнал vodítko a rozkošně poskakoval, protože se chtěl nechat pohladiť. Talíř miloval, když ho někdo hladil. Holčičky ale bráchovi věřily a nešly blíž.

„Proč říkáš, že kouše, když to není pravda?“ zeptal jsem se Šimona o kus dál.

„Protože musíme Talíře vycvičit, aby se ho lidi báli.“

„Já ho nechci vycvičit, aby se ho lidi báli.“

„O to nejde, co chceš. Podívej se, jestli bude mít Talír rád všechny lidi, tak jednou, až půjdem na procházku, a Talír nebude připoutanej, tak k němu někdo přijde, a než se nadějeme, odláká ho od nás a odnese pryč. Proto ho musíme cvičit, aby neměl rád cizí lidi.“

„Aha.“

„Nesahat, kouše,“ řekl můj brácha ježatému klukovi se strkatým míčem.

Pak jsme potkali mého kamaráda, Jonáše. Jonáš byl tichý kluk od nás ze třídy, takový nenápadný, ale maminka mi jednou říkala, že Jonáš žil v břichu velryby, a od té doby, co jsem se to dozvěděl, jsem ho potají obdivoval.

„Ahoj,“ pozdravil nás Jonáš.

„Ahoj,“ odpověděl jsem.

„Ahoj. Nesahat, kouše,“ řekl můj brácha a stáhnul Talíře.

Rozesmál jsem se.

„Neboj, nekouše,“ prozradil jsem, „to můj brácha jenom říká, protože kdyby to neřikal, tak by si Talíře někdo odnesl, a to my nechceme. Jonáš není cizí, Šimone.“

A Šimon, jako můj brácha, nechal Jonáše, ať si psa pohladí, ale udělal to proti své vůli, to jsem viděl.

„Když psa cvičíme, nesmíme dělat výjimky. Pes je pak z toho zmatený a nic se nenaučí,“ pokáral mě, když jsme byli dál.

„Já jsem jen chtěl, aby si Jonáš Talíře pohladil. Vždyť oba chtěli.“

„To je v pořádku, ale když psa cvičíme, nesmíme dělat výjimky.“

„Já mám Jonáše rád.“

„To je v pořádku. Ale jsou chvíle, kdy musíš zapomenout, že máš někoho rád. Musíš být tvrdý a neúprosný, jako Matouš z toho filmu.“

„Já nechci být tvrdý a neúprosný.“

„Musíš být,“ řekl brácha a přitáhl si Talíře k noze.

„Jinak z tebe vyroste bábovka.“

„Já nechci, aby ze mě vyrostla bábovka.“

Pak tam byl takový sloup. Byl to železný sloup, dole celý rezavý. Stál u kraje silnice a nic na něm nebylo. Byl to zbytečný sloup.

Můj brácha ke sloupu přišel, vzal vodítko s Talířem a obtočil ho kolem dokola a pak na vodítku udělal smyčku.

„Musíš být nebojácný,“ zopakoval a podíval se na mě.

„Stejně jako Talíř,“ dodal.

Pak se obrátil a šel pryč.

„Tohle je zkouška pro tebe a Talíře.“

„Jaká zkouška?“ nechápal jsem.

„Musíš si zvyknout, že ho můžem kdykoliv opustit a bude sám. A ty si musíš zvyknout, že i když máš někoho rád, tak k němu musíš být tvrdý a neúprosný.“

„Já nechci nic zkoušet,“ namítl jsem.

„Pojď,“ řekl brácha mírnějším hlasem. „Pojď, budeme pryč jen chvíli. Důležité je zkusit si být tvrdý a neúprosný.“

„Já nechci nic zkoušet,“ namítl jsem znovu a stál jsem u Talíře, který byl přivázaný u sloupu a nechápal, co se děje.

Ale pak se můj brácha otočil a nedbal na mě a šel pryč.

„Já nechci nic zkoušet,“ zašeptal jsem znovu, ale věděl jsem, že mi nezbyvá než to zkusit.

A tak jsem se sklonil a podrbl Talíře za ušima, pak jsem mu přejel rukou od hlavy až po ocas a potom zpátky a pak jsem ho znovu podrbl za ušima, a Talířovi se to líbilo a vypadal spokojeně a skočil mi na kolena. Ale já ho sundal a pozpátku jsem šel pryč. Talíř se rozběhl se mnou, ale pak se vodítko naplo a strhlo ho zpátky. Zkusil to znovu, a vodítko se znovu naplo, ale teď už ho nestrhlo, protože Talíř byl tentokrát chytřejší a nerozběhl se, a tak na vodítku visel daleko, jak to jen šlo. Ale ke mně už nedosáhl. Talíř byl chytrý pes. Ale od teď patřil ke sloupu a já patřil k bráchovi. Otočil jsem se a běžel pryč.

„Tak jsem tady,“ řekl jsem.

Ohlédl jsem se. Talíř stál u sloupu a díval se naším směrem, a určitě nás viděl. Nevypadal nešťastně. Třeba si myslel, že je to jen veselá hra, utěšoval jsem se.

„Jseš odvážný,“ řekl mi bratr, a já měl radost.

„Půjdeme teda zpátky?“ zeptal jsem se.

„Ještě ne,“ řekl Šimon.

„Copak to není konec zkoušky?“ zeptal jsem se, a sám jsem slyšel, jak zním smutně, a neměl jsem ze svého hlasu radost.

„Neboj se,“ řekl bratr.

Došli jsme na opačný konec paneláku, než byl sloup s Talířem, a bratr zabočil za roh.

„To nemůžeme!“ vykřikl jsem.

„Jaktože ne?“ podivil se.

„Nemůžeme tam přece Talíře nechat!“

„My ho tam nenecháváme. Děláme jen zkoušku a hned budeme zpátky.“

„Nemůžeme ho nechat bez dozoru, Šimone!“

„Pojď, posadíme se jen na tuhle lavičku,“ řekl Šimon a ukázal na lavičku, co byla hned na kraji, hned za rohem. Ale vidět z ní na Talíře být nemohlo, to jsem věděl.

„To nemůžeme,“ zopakoval jsem nešťastně a stál jsem na rohu a díval jsem se na Talíře, který zase stál u sloupu a díval se na mě. Ale Šimon se nezastavil a šel dál až k lavičce a posadil se.

„Čím dýl tam budeš, tím dýl to bude trvat,“ zavolal na mě.

„Fru fru,“ zamrmal jsem a běžel jsem rychle k němu, posadil jsem se a hned jsem se zase zvedl.

„Tak a je to,“ řekl jsem. „Jdeme.“

„Posaď se, odvážný Matouši,“ řekl mi bratr.

A tak jsem se teda posadil znovu.

„Co budeme dělat?“ zeptal jsem se a můj hlas byl celý zkroušený.

A můj bratr, teda jako Šimon, řekl:

„Nic.“

„Nic,“ zopakoval jsem po něm a nad hlavou mi vyskočily tři velká písmena NIC, jako by to bylo v komiksu. A ta písmena byla tiskací a docela obyčejná, ale to slovo bylo strašné. Nejstrašnější ze všech slov.

„Nemůžeme dělat nic,“ zakňoural jsem.

A otočil jsem se, ale samozřejmě, z lavičky za roh vidět nebylo.

„Nenamáhej se, na Talíře odtud neuvidíš,“ řekl bratr, protože mi četl myšlenky.

„Pamatuješ si tu scénu, kdy Matouš přijel do restaurace,“ řekl.

„Samozřejměžepamatuju,“ zadrmolil jsem co nejrychleji.

„Jak Matouš přijel do restaurace a...“

A m: j bratr, jakože Šimon, se pustil do vyprávění toho příběhu, a vyprávěl ho neuvěřitelně poomaaaluuu, nejpomaleji, jak to jen šlo, a já jsem to dobře věděl, protože jsem přece ten film znal, viděl jsem ho nejmíň miliónkrát, a poznal jsem, že to Šimon dělá schválně. Mluvil pomalu a pomalu a mně přišlo, že každé slovo je jako balvan, který se musí vykutálet ze žaludku, je to těžký balvan a kutálí se strašně zdlouhavě a teprve když je venku, tak se zase další balvan začne kutálet ze žaludku, ale ne dřív, takže ty slova nejsou seřazená v puse a nečekají, až na ně přijde řada. Seděl jsem a byl jsem celý netrpělivý, kdy se konečně všechny balvany vykutálí, ale Šimonův žaludek byl asi bezedný, a z jedné historky přešel do druhé a z druhé do třetí, a já začal sekat palcem pod lak na lavičce a vytrhával jsem kusy barvy, dělal jsem to rychle, ale mého bratra to ani ždibec nezrychlilo. Zelená smítka laku ležela na chodníku a na prknech.

„Víš, co mě napadlo?“ přerušil jsem Šimona. „Ten sloup je u silnice. Co kdyby jelo auto? Talíř nezná auta, může si myslet, že je to pes a může mu běžet naproti a auto ho zajede.“

„Talíř auto pozná,“ řekl Fru fru.

„Nepozná.“

„Pozná.“

„Nepozná.“

„Pozná.“

„Ne...“ začal jsem křičet, ale zarazil jsem se uprostřed.

„Pozná,“ řekl Fru fru, a pokračoval v kutálení balvanů.

Přestal jsem sekat do lavičky, a začal jsem místo toho počítat do deseti a pak znovu, protože jsem dál neuměl. A trápilo mě, co s rukama, protože mě dlaně svědily, jako by mi po nich kroužily malé kartáče, a tak jsem je střídavě svíral do pěstí a zase uvolňoval, a prsty jsem měl celé bílé. A nevěděl jsem, jak už jsme tam dlouho, ale byli jsme tam nejmíň hodinu a bál

jsem se, že až se obrátíme za roh, Talíř tam už nebude, určitě tam už nebude, bude tam viset jen vodítko, protože na jeho konci nebude nic, co by mohlo držet... anebo bude Talíř mrtvý, bude ležet pod autem a kolem bude strašná fůra lidí a budou volat „Co se to stalo, co se to stalo,“ a budou volat jeden přes druhého, až tomu ani nebude rozumět. A tehdy se bratr zastydí, ale to už bude pozdě, to už bude strašně pozdě, a já už na bratra nikdy nepromluví a on půjde do vězení. Ale k čemu mi to bude, k čemu mi to bude, když už Talíře stejně nikdy neuvidím? K čemu mi to bude, že bratr pozná svoji chybu, a možná se ta chyba děje právě teď, a my tady sedíme a nehýbeme se.

A pak jsem upozoroval muže. Šel po chodníku, v dlouhém kabátě, bylo teplo ten den, ale ten muž měl dlouhý kabát a vypadal zle, lekl jsem se, jen když se na mě podíval. Byl to zlý muž. A přešel kolem naší lavičky a zahrnul za roh.

A já věděl: tenhle muž si přišel pro našeho Talíře.

„Musíme jít,“ vykřikl jsem.

„Proč?“ zeptal se Šimon a bylo to to nejpomalejší proč?, jaké jsem kdy slyšel, bylo to ppppppprrrrrrrrrrroooooooooooooččččččččč a ještě za ním bylo deset otazníků.

„Musíme jít, protože..., protože...“

Ale přestal jsem mluvit, protože ke mně přišlo tušení, že už je pozdě. Svým vnitřním zrakem jsem uviděl muže, jak se sklání k našemu Talíři, a Talíř je sice chytrý pes, ale věří každému. Talíř nepozná, když to s ním někdo nemyslí dobře. Talíř je ještě štěně a nic o světě a zlých lidech neví. Nechá se hladit a vyplazuje jazyk a vrtí ocasem. A muž v dlouhém kabátě přechází ke sloupu a odvazuje vodítko a drbe Talíře a Talíř si to nechá líbit a klidně se nechá odvádět pryč...

„Musíme jít,“ vykřikl jsem znovu, a můj bratr, Fru fru, se nadechl, aby znovu řekl své dlouhé ppppppprrrrrrrrrrroooooooooooooččččččččč a aby řekl své pomalé otazníky, ale já jsem na něj nečekal, nemohl jsem přece na něj čekat, protože jsem věděl, že Talíř byl právě unesen.

A vyskočil jsem z lavičky, bylo mi do breku a byl jsem naštvaný na bráchu a na jeho pitomou zkoušku a na sebe, že jsem té zkoušce věřil, a na Talíře, že se nechá odvést. A rozběhl jsem se, ale nezastavilo mě to a běžel jsem za roh a podél celého paneláku a krev mi bušila v hlavě a srdce mi bušilo nejrychleji na světě a tváře jsem měl horké a v očích mě páliło.

A pak jsem byl u sloupu. A byl jsem tam dřív než ten zlý muž v kabátě.

Byl jsem u toho rezavého sloupu, ke kterému jsme přivázali Talíře. Stál jsem tam. A někdo tam byl se mnou.

Talíř byl pořád na vodítku a vyskočil mi na kolena a já si dřepl na bobek a nechal jsem ho, ať mi olízne obličej, i když se mi to jindy nelíbilo.

A Šimon přišel. Netrvalo to ani minutu a byl u mě.

Byl jsem připravený, že se bude zlobit. A že se kvůli tomu budu zase stydět.

Ale on mi vůbec nic nevyčítal. Řekl:

„Myslím si, že jsi odvážný Matouš a že jsi prokázal, že nejsi zbabělec.“

A já měl ještě větší radost, protože teď bylo jasné, že jsem tvrdý a neúprosný, a nebylo třeba to víc dokazovat. A to znamenalo, že už nikdy, nikdy Talíře nepřivážeme ke sloupu a já už nikdy nikoho, koho mám rád, nebudu muset opustit jenom proto, abych dokázal, že jsem odvážný. A kdyby náhodou někdo chtěl pochybovat o mojí odvaze, tak mu povím tenhle příběh. A Talíř mi oblízl obličej.

Sama

Vyškrábala jsem se na odpočívadlo ve třetím patře a zatímco jsem se snažila popadnout dech a uklidnit srdce, lovila jsem z kapsy klíče. Tyhle schody mě ničily odjakživa. Teď jsem ještě k tomu byla nemocná. Levou nohu jsem měla oteklou a nemohla jsem na ni došlápnout, a plíce, plíce... po tom přechozeném zápalu plic už se to nikdy nedalo do pořádku.

Klíč cvakl v zámku a já se do dveří opřela loktem. Přede mnou se objevila předsíň, zrcadlo, věšák, starý koberec a prádelní koš. Zula jsem si boty a srovnala jsem je k ostatním pod zrcadlo. Pak jsem zvedla obě tašky s nákupem a nesla jsem je dál do bytu.

„Už jsem doma,“ zavolala jsem.

Nalevo byla kuchyň, vedle ní obývací, přede mnou malá komůrka, napravo ložnice. Hlas mého muže nezazněl z žádné místnosti.

„Jsem tady, doufám, že už se nezlobíš,“ zavolala jsem znovu, ale manžel se ani teď neozval. Doma ale byl, to jsem věděla určitě. V předsíni byly jeho boty.

Vešla jsem do ložnice. Tašky jsem opřela o postel. Sundala jsem si kabát a začala jsem ho soukat na ramínko ve skříni. Ve stejné chvíli jsem zaslechla nějaké zvuky.

„Martine?“ zavolala jsem a podívala jsem se směrem ke dveřím do předsíně.

Nejspíš se mi to ale jen zdálo.

Zavěsila jsem ramínko s kabátem a přešla jsem k posteli. Postavila jsem se zády ke dveřím a přes hlavu jsem si začla stahovat svetr. Složila jsem ho. Pokládala jsem ho do skříně vedle kabátů, a najednou jsem znovu něco uslyšela. Z předsíně se ozvaly kroky – hlasité, rychlé kroky. Teď se mi to nemohlo zdát. Otočila jsem se. Jediné, co jsem ještě stihla zahlédnout, bylo, jak se dveře z ložnice s cvaknutím zabouchly.

Přebelhala jsem místnost a zavolala jsem znovu, tentokrát hlasitěji:

„Martine!“

Stejně kroky jako předtím. Ten, kdo zavřel, odcházel pryč. Na moje zavolání se nenamáhal odpovédět.

Vzala jsem za kliku, ale nic se nepohlo.

„Martine, Martine!“ zakřičela jsem do dveří, tentokrát o poznání nervózněji. „Tys mě tady zamknul! Co se děje? Otevři mi, můžu si přece o všem promluvit.“

Ale Martin se se mnou evidentně bavit nechtěl.

„Tak dobře. Můžeme o všem i mlčet,“ zamumlala jsem si pro sebe a přešla jsem ke křeslu u okna. Otočila jsem ho zády k místnosti, stáhla jsem z něho květovaný přehoz a posadila jsem se. Radši než bych myslela na tady a teď, nechala jsem se unášet pohledem přes ulici, na jiná okna, od jiných bytů a s jinými životy za sklem. Přímo naproti mě někdo chodil ve svém malinkatém pokojíku tam a zpátky, tam a zpátky. Vypadal jako student, který má před zkouškou a je z toho celý nesvůj. O patro níž byla žena. Něco vařila, ale neustále přitom přebíhala od sporáku vedle, nejspíš k manželovi. A v pokoji nalevo...

„Martine!“ zavolala jsem znovu. „To mě chceš tady držet jak dlouho? Nech těch blbostí, vždyť se můžeme bavit normálně!“

Opustila jsem křeslo, abych zkusila znovu kliku, ale nic se nezměnilo.

Chvilí jsem přemýšlela, jestli mu mám nebo nemám říct, že ho mám přece moc ráda, ale pak mi to přišlo příliš melodramatické a zavrhla jsem to.

Vrátila jsem se tedy ke svému křeslu a k životu na druhé straně. Studentík se mezitím, co jsem byla pryč, posadil a teď něco psal. Po chvíli si rozsvítil lampičku, a já mu poprvý viděla do obličeje. Byl mi trochu povědomý. Možná jsem ho potkávala na ulici, nebo na nejbližší zastávce metra. Vypadal jako takový ten kluk, na kterého letí děvčata, aniž by si toho on sám byl vědom. Něco jako Martin, když jsme se poznali. O patro níž žena dovařila, prostřela na stůl a s manželem se posadila k večeři. Pozorovala jsem je, jak jedí (muž rozléval víno, žena

servírovala), a z nějakého divného důvodu jsem ucítila klid. Přešla jsem k posteli a lehla jsem si, ale pod krk jsem si dala polštář, abych měla hlavu vysoko a mohla dál pozorovat, co se děje venku.

Vzbudila jsem se žízni. V pokoji byla tma a chvíli mi trvalo, než jsem si uvědomila, kde jsem a co se stalo. Vyškrábala jsem se z postele, oblékla jsem si svetr (ochladilo se, trochu jsem se klepala) a zkusila jsem znovu dveře. Martin si to nerozmyslel.

„Martine, jestli máš v plánu držet mě tady přes noc, tak spíš potrestáš sebe. Kde budeš spát? Měl jsi být chytřejší a zamknout mě radši na záchod, nebo do komory. Nebo tak nějak.“

Na moje zavolání nejdřív nepřišla žádná reakce. Už už jsem chtěla odejít ode dveří, ale pak se mi zdálo, že se na druhé straně přece jen něco začalo dít.

Ozvaly se kroky. Pomalé, těžké kroky, a s nimi divný tahavý zvuk, jako by ten někdo, kdo šel, za sebou něco vlekl. Zvuk se přibližoval a přibližoval a pak přestal. Bylo zase ticho, ale ne úplné, absolutní ticho, co dřív. Přísahala bych v ten moment, že slyším toho někoho za dveřma dýchat.

„Martine?“ řekla jsem znovu, tentokrát normálním hlasem.

„Otevři, prosím.“

K mému překvapení a radosti se z druhé strany konečně ozval Martinův hlas.

„Co je?“ řekl.

„Otevři, prosím,“ řekla jsem znovu. Nebo spíš jen zašeptala. Ale Martin mě slyšel.

„Nemůžu,“ odpověděl.

Měla jsem divný pocit, že pláče.

„Mám tě rád, pochop, ale ne-mů-žu.“

„Prosím. Bude to zase dobrý,“ snažila jsem se ho utěšit. „Miluju tě.“

„Já tebe taky. Ale nemůžu.“

„Prosím,“ zopakovala jsem.

Místo odpovědi se ozvalo jen bouchnutí, jako by Martin to něco, co předtím vlekl, teď přirazil ke dveřím.

„Nemůžeme udělat aspoň nějakou dohodu?“ zkusila jsem to znovu, a tentokrát jsem skoro křičela. „Třeba že mám právo dostat napít? A co když budu potřebovat na záchod?“

Ticho.

A v té chvíli mě to poprvý napadlo. S Martinem se určitě něco stalo. Tohle nebylo nic, nad čím by se dalo mávnout rukou. Něco se dělo. Něco divného.

Přestala jsem svírat kliku a poodstoupila jsem. Dveře přede mnou najednou vypadaly jako malá, přikrčená zrůda. Možná bylo dobře, že zůstávaly zavřené.

Z nočního stolku jsem vzala prázdný hrneček a přešla jsem pokoj, otočila křeslo směrem do místnosti a posadila se.

Černý obrys dveří se neměnil. Nehýbala jsem se. Hrnek se mi otáčel v dlaních, jinak všechno stálo. Na věcech v pokoji ležel šedočerný závoj. Ale rozsvítit jsem nechtěla. Zdálo se mi, že jestli sem Martin vtrhne (nechtěla jsem na to myslet... byla to přece jen domněnka... byla určitě nesprávná...), jestli sem vtrhne, můžu mít díky téhle tmě větší šanci utéct. Ale určitě to nebyla pravda. Hrnek se mi dál otáčel v dlaních, jazyk mi vyschl a byl jak kámen. Žízeň zesílila. O patro níž se někdo začal bavit. Pak se rozskřípala postel. Muž a žena pod námi se zase rvali.

„To mě chce tady utrápit žízni?“ zašeptala jsem si pro sebe.

A potom jsem si vzpomněla. Nákup. Nedostala jsem přece šanci odnést ho do kuchyně.

Sedla jsem si na postel a zatímco jsem nepřestávala sledovat obrys dveří, vylovila jsem z jedné tašky džus. S džusem jsem pomalu přešla ke starému šicímu stolku a vysunula jsem horní zásuvku. Nahmatala jsem nůžky, položila jsem je na stůl a zase jsem zásuvku chtěla zavřít. Ale bříšky prstů objevily v zásuvce ještě něco jiného. Něco kovového. Přejela jsem po

tom tam a zpátky. Legračně to studilo. Byl to takový divný pocit. Cítila jsem, jak mě současně s tímhle dotykem zase začínají bolet prsa, jak se má dávná nemoc znovu uvnitř mě hlásí o slovo.

„Martine?“ zašeptala jsem.

„Martine?“

A pak... pak se znovu ozvaly ty kroky. Ted' ale nikam nesměřovaly, točily se tam a zpátky v předsíni.

„Pověz mi, co chceš?“ zeptala jsem se.

„Co já chci?“ zaznělo z druhé strany.

„Ano, ty.“

Chvilí bylo ticho, a pak Martin řekl suše:

„Nic.“

„Víš, co jsem našla v zásuvce?“

Martin se na moji otázku nechtyl.

„Víš, co jsem našla?“ zopakovala jsem.

„Vím.“ A s tím, jak to řekl, se zastavil. Nezastavil se najednou, nejdřív přestaly kroky a pak se ozvalo ještě jedno dupnutí, jako by jednou nohou nevládl a musel si ji za sebou přitáhnout.

„Martine, ty to taky víš. Že je klíč ode dveří tady v zásuvce,“ zašeptala jsem.

„Martine, představ si, ještě před chvilí jsem na moment věřila tomu, že ses zbláznil. Taková hloupost! Promineš mi to?“

Odpovědí mi bylo ticho. Prsa mě nepřestávaly bolet. Naopak. Bylo to horší a horší.

„Martine? Martine, proč mě takhle trápíš? Já to nedokážu,“ zašeptala jsem. Nebo jsem to aspoň chtěla zašeptat. Sama sobě jsem nerozuměla.

Zvuky o patro níž ustaly. Stála jsem a ramenem jsem se opírala o dveře.

Nevím, jakou dobu jsem tam takhle byla, ale muselo to být dlouho. Okna přes ulici postupně všechna pozhasínala.

„Martine,“ řekla jsem znovu, tichým hlasem, který sotva mohl být slyšet na druhé straně.

„Strašně mi, strašně mi chybíš. Já vím, že musím být silná. Ale někdy nevím, jak to bez tebe...“

Vzala jsem za kliku. Dveře byly odemčené.

Otevřela jsem je dokořán.

V celém bytě byla tma.

Já a Ling

(In Literární Noviny 2006, číslo 36)

„Marku! Marku!“

Ale já bych si Ling všiml, i kdyby na mě nevolala. Schodiště před fakultou bylo prázdný a ona stála přesně uprostřed, zuřivě na mě mávala a světýlko cigarety jí lítalo nad hlavou tam a zpátky jako zmatená světluška. Předtím, než si byla jistá, že ji vidím, si dokonce na moment stoupla na špičky, tričko jí vyskočilo nad lem sukně a já uviděl hnědou kůži a uprostřed pupík, který tu kůži špuntoval.

„Marku. Já už tě neviděl celý týden jak se máš?“

Usmál jsem se na ni, zatímco típala cigaretu.

„Dobře. Jak se máš ty?“

„Dobře. Dneska jsem zachránila kočku.“

„Zase?“

Ling byla moje spolužačka z vejšky. Když zrovna nestudovala, zachraňovala kočky.

„Musel jsem ji zachránit, byla sama na ulici a šla jsem jí když jsem šla autobusem.“

Vzal jsem ji a odnesl do útulku, aby už nebyla ztracená.“

Dřív, než jsem poznal Ling, jsem netušil, že v Čechách existuje něco takového jako útulky pro kočky. Od té doby jsem věděl nejen, že existují, ale taky, že mají díky ní nejmíň o padesát koček víc.

„Pamatuješ, co jsem ti říkal minule?“ zeptal jsem se jí.

Ling zavrtěla hlavou.

„Rozhlídla ses, než jsi tu kočku sebrala?“

„Proč je dobré se rozhlížet?“ podivila se.

„Jestli tě náhodou nevidí majitel od té kočky.“

Ling se zamračila.

„Já poznám když je kočka ztracená a poznám žene má majitele.“

Mňouká a je nešťastná a nechá se lehce vytíto, je proto že potřebuje pomoc.“

„Ling, mně je docela jedno, kolik koček odneseš do útulku a jestli někomu patří. Jde mi jen o to, aby ses s nima nedostala do problému.“

„Do jakého problému?“

Pokrčil jsem rameny.

„Může tě někdo vidět. A může si myslet kdovíco. Třeba si to spojí s tím, že seš Číňanka a zažaluje tě, že ty kočky jíš.“

Ling se zamračila ještě víc.

„V Číně kočky nejíme.“

„Ty to víš, já to vim. Ale tvoji sousedi to třeba nevědí.“

Na to Ling přikývla, ale pomalu, jako by tomu nerozuměla. Už už jsem to chtěl zopakovat, ale ona mi do toho skočila.

„Když moji sousedine vědí že v Číně kočky nejíme, můžeme vyhrožovat?“

Pokrčil jsem rameny.

„To nejspíš záleží na souseda. Proč?“

Ling váhala.

„Něco se děje?“

„Někdo mi začal vyhrožovat,“ vypadlo z ní najednou.

„Kvůli kočce?“

„Kvůli kočce. Jinak.“

A dodala:

„Včera mi někdo volal pozdě v noci. A říkal mi že mě zná a že do břevna odělán.“

„Co ví, že děláš?“

Pokrčení rameny.

„Tomine řekl. Asi si myslíš, že to takovým. A tak říkal... říkal že...“

Ale najednou se Ling zarazila.

„Máš volno po hodině? Protože já to radši povím potom.“

Přišlo mi, že si všimla něčeho nebo někoho za mnou, a otočil jsem se. Po schodišti stoupal doktor Rybář, asistent, kterýho jsme za chvíli měli mít na seminář z algebry. Díval se směrem k nám.

„Ling,“ řekl jsem, když nás minul, „já myslel, že ho jen nesnášíš. Ne že se ho bojíš.“

Ale ona jen zavrtěla hlavou.

Po hodině jsem už s ní nemluvil. Podařilo se mi tomu vyhnout.

Ling měla z nás všech studentů největší talent pokaždý se na hodinách algebry ztrapnit, a na mně pokaždý bylo, abych ji potom utěšil. Dneska dostala příklad, napsala ho vysoko na tabuli, co nejvýš, kam až dosáhla (jako by si myslela, že to místo pod ní využije), a potom už jen předváděla svoji klasiku. Něco, co mi vždycky ze všeho nejvíc připomínalo jogging. Pobíhání tam a zpátky kolem tabule.

Když ji asistent o pár minut později poslal od nevyřešeného příkladu a někteří žáci se smáli, měla vykulený, nervózní oči, tak vykulený, jako by ani nebyla Číňanka. A ty oči hledaly ve třídě mě. Věděl jsem to, i když jsem měl hlavu sklopenou k sešitu a předstíral, že si něco zapisuju. Cítil jsem její pohled.

A jak jsem tak zíral do sešitu a čekal, až se Ling posadí, napadlo mě, jak by bylo výborný, kdybych ji aspoň jednou jedinkrát nemusel utěšovat. A pak mě napadlo, že to vlastně není tak složitý.

Jakmile byl konec, sbalil jsem se a ze třídy jsem zmizel dřív, než se Ling stačila rozkoukat. Když jsem procházel dveřma, ještě seděla v lavici. Byla zmatená a nevěděla, co dělat, ale bylo jasné, že se za mnou nerozeběhne, ani na mě nezakřičí, abych počkal. Neudělá nic. Neudělá vůbec nic... už jsem byl venku z budovy. A abych si nepřipadal špatně, slíbil jsem si, že jí někdy během týdne zavolám, až později, až zapomene na dnešní hodinu.

* * *

„Marku! Marku!“

Hned, jak jsem ji uviděl, jsem si vzpomněl, že jsem jí nezavolal. Ale Ling nevypadala rozladěně. Stála na schodech a usmívala se na mě. A když se mě ptala, proč jsem minulý týden odešel ze třídy tak rychle, neznělo to jako výčitka, ale jako obyčejná otázka. Zalhal jsem, že jsem spěchal.

„Myslela jsem, že spěcháš,“ řekla ona. „Vypadala si ustaraně a ze třídy si vyletěl jako raketa. Kam jsi spěchal?“

„Do... hmmm... hledal jsem pídalky, které v šestinedělí tlukou na hranostaje.“

Ling mi to odkývla, protože nechtěla, abych si myslel, že mi nerozumí. Byl to hloupý žert, ale já ho používal jen občas a většinou jsem ho odčinil. Tentokrát tím, že jsem jí navrhl vyměnit dneska algebru za kavárnu. A ona samozřejmě souhlasila, protože měla vždycky radost, když jsem ji někam pozval.

Bylo poledne a kavárna byla plná vysokoškoláků. Zabrali jsme jediné volné místo pod oknem (všechny okna byly vysoko, protože kavárna byla pod úrovní chodníku) a objednali jsme si. Já džus. Ling chtěla čaj, ale servírka jí ne a ne rozumět. Když už potřetí řekla:

„Dal bych si prosím jeden čaj.“

A servírka potřetí řekla:

„Prosím?“

Převzal jsem iniciativu.

„Čaj,“ řekl jsem.

„Proč mi lidé rozumějí špatně?“ zeptala se mě Ling, když servírka odešla.

„Mám špatnou češtinu?“

„Ne. Tvoje čeština je výborná. Jenom... já nevím proč, ale když mluvíš, každá věta od tebe zní jako jedno strašně dlouhé slovo.“

„Proč zní každá věta jako jedno strašně dlouhé slovo?“ podivila se Ling.

„Nejsou tam pauzy. Neděláš pauzy. Všechny slova jsou spojený dohromady.“

„Teď je to lepší?“ řekla Ling.

„Ling, teď je to úplně stejný.“

Ticho.

„Já bych se chtěla naučit lepší češtinu abychom rozuměli všichni,“ dodala za chvíli.

Usmál jsem se na ni. Na to se nedalo nic říct.

Servírka nám přinesla pití. Ling roztrhla papírový obal a ponořila pytlík s čajem do horké vody. Hnědá barva roztáhla chapadla v jejím hrníčku, jako by to byla uvězněná chobotnice, a já ji sledoval, ale jen chvíli, pak jsem zvedl oči k pažím Ling a pak výš, k jejím drobným prsům, které se rýsovaly pod černým tričkem. Napadlo mě, že by Ling mohla mít u kluků šanci, kdyby ty prsa byly aspoň o číslo větší.

„Pamatuješ si na ten telefonát minulý týden?“ ozval jsem se, když mlčela a já si uvědomil, že se celou dobu dívá na mě. „Chtěla jsi mi o něm něco říct.“

Zamračila se.

„Poslední týden nebyl poslední.“

„Jak to? Je to pořád ten člověk, co ti před týdnem vyhrožoval? Volal ti víckrát?“

Ling přikývla.

„Nejmíň desetkrát. Říká mi že omně všechno vížetonamě poví policii.“

„Co na tebe poví policii?“

„Tomizati jsem ještě neřekl. Alevíže jsem Číňanka.“

Jednou mi řekl že jsem čínská kéněcoužnevím coby lo to hned na začátku od té doby mi volá pořád.“

Navrhl jsem jí to nejjednodušší. Aby už ty telefonáty nezvedala.

„Toni mobilní telefon,“ vysvětlila mi. „Volám ti domů nevidím jeho číslo.“

Žádné jiné řešení mě nenapadlo, a tak jsem mlčel.

„Marku...“ zašeptala Ling. „Naposled mi říkal že mě zabije ten člověk jedivný já se bojím.“

Zavrtěl jsem hlavou.

„Jenom se tě snaží vystrašit. Je to nějaký blázen, nenech ho, ať se ti dostane na tělo. Pokládej jeho telefony. Ignoruj ho.“

„Já...“ začala Ling.

„Co je?“ zeptal jsem se a očima přitom zkontroloval stav hrnku s chobotnicí. Chobotnice v hrnku, to se mi líbilo. Možná bych měl zase zkusit psát básně.

„Já se bojím že vím kdo to volá. Hlasto ho člověk každá se mi zná.“

„A?“ řekl jsem.

„A...“

Hlas toho člověka zněl jako trumpeta. Byl to někdo mladý, někdo se zvučným, plechovým tónem. Ling mi tohle řekla až po chvíli váhání, a řekla mi i víc, ale to, až když jsme platili, jako kdyby nevěděla, jestli se mi může svěřit. Připomínal jí jednoho našeho učitele. A já věděl, koho, ještě dřív, než řekla to jméno nahlas. Rybář. Asistent na algebru.

* * *

Další týden se Ling ve škole neobjevila. Během algebry jsem si říkal, že jí zavolám, ale pak jsem na to zapomněl, a tak jsme se viděli až po čtrnácti dnech.

„Tak si k tabuli pozveme nějakou exotiku,“ zahájil asistent Rybář hodinu a jak to řekl, moje první myšlenka byla, jak moc bude Ling divný, když po hodině zase rychle zmizím.

Naštěstí její trápení u tabule bylo tak rychlé, že se ani nestihla ztrapnit. Asistent ji poslal zpátky do lavice v polovině příkladu, poté, co prohlásil, že nerozumí tomu, co se mu snaží říct, a že by dál stejně nezvládla pokračovat. Když příklad dokončil jeden ze spolužáků, asistent zavolal na celou třídu:

„Je to teď už všem jasné? Dokonce i naší čínské matematicce?“

Pár spolužáků se zasmálo. Otočil jsem se k Ling, ale ta naštěstí tu poznámku ani neslyšela.

Ling byla u tabule ještě jednou, a tentokrát dokonce příklad vypočítala. V okamžiku, kdy jsem si říkal, že tohle bude snad první hodina, po který s ní budu moc normálně mluvit, přesně v tomhle okamžiku se stalo něco divného. Ling po dokončení příkladu vyrazila od tabule, pak si ale uvědomila, že by při cestě musela projít kolem Rybáře, otočila se a prodrala se druhou stranou, úzkou chodbičkou mezi lavicema a knihovnou. Jen tak tak se tam vešla. Někteří žáci se rozesmáli, když viděli, co dělá.

„Co to mělo znamenat?“ zeptal jsem se jí na konci hodiny. „To se toho Rybáře tak bojíš?“

Ling přikývla a já uviděl její oči, jak se rozmrkaly, jako by mi chtěly říct něco, co pusa neřekne. Povzdechl jsem si.

„Já vim, že je na tebe nepříjemnej. Já vim, že ho nemáš ráda. Já vim, že si myslíš, že on tebe taky nemá rád. Ale jedinej, kdo s tím může něco udělat, seš ty. Přece víš, že už jsem ti několikrát nabídl, že s tebou projdu všechnu látku. Když mě nechceš tak dlouho zdržovat, připrav se aspoň sama, já vim, že se připravuješ, ale jednou se prostě připrav pořádně, a nedej mu šanci k jeho vtípkům. A neboj se ho.“

„Tohosenebojím.“

Zarazil jsem se.

„A čeho teda?“

„Onmiporádkvoláapořádmi vyhrožujejájsem sijistájejetoon.“

Telefonát. Úplně jsem na to zapomněl.

„To je nesmysl, Ling. Rybář je možná nepříjemnej učitel, ale není blázen.“

Ling zavrtěla hlavou, zarputile, jako malé dítě.

„Tak mi pověz, proč seš si tak jistá.“

Ticho. Ling odvrátila hlavu.

„Tak co?“

Ticho.

„Máš aspoň jeden důvod?“

Ling zamumlala něco, čemu jsem nerozuměl, a sklopila oči. Nevěděl jsem, co dělat, a bál jsem se, že se rozpláče, a pak to bude ještě horší.

„Víš co,“ řekl jsem nakonec, „co takhle jít do kavárny, kde jsme byli naposled? Můžeš mi tam všechno v klidu povědět.“

Souhlasila.

Seděli jsme u stejného stolu jako před čtrnácti dny. Ling ale pozvání do kavárny na výřečnosti nepřidalo. Řekla mi, co si dá, a od té doby mlčela.

„To se bojíš i mě?“ zeptal jsem se otráveně.

Zavrtěla hlavou.

„Tak něco řikej.“

Ticho.

„Co dělaj kočky?“

Pokrčení ramen.

„Našla si nějakou novou zatoulanou?“

„Novozatoulanouco?“

„Kočku.“

Chvíli to trvalo, ale nakonec se Ling usmála.

Nově zachráněným byl kocour z jejich ulice. Věčný tulák (to aspoň Ling tvrdila), na kterýho měla spadeno už skoro měsíc. Problém byl, že to byl zároveň nejstrašitější a nejbojácnější kocour na zeměkouli, a nikdy nikoho nenechal přiblížit se, byť jen na vzdálenost několika metrů. Ale Ling na něj nakonec vyžrála. A teď, po určitým váhání, se rozhodla prozradit mi to velký tajemství, jak se jí to podařilo.

Byl to dlouhý příběh, ale naštěstí nevadilo, když jsem ho neposlouchal. A tak jsem pokyvoval hlavou a myslel přitom na to, že když se Ling jen trochu nahrbí, vypadá to, jako by neměla vůbec žádný prsa. A že jsou její vlasy sice dlouhý, ale takový klukovský. Nesestříhaný, zubatý. Byla vlastně takový malý čínský kluk.

„Slaninajedumě,“ zakončila příhodu.

„Jaká slanina?“

„Přece kocour Slaninadalajsem mutojménokdyž jeteďumě.“

„Ten kocour, cos ho chytila, je u tebe? Neříkalas, že kočky dáváš do útulku?“

Ling sklopila oči, jako bych ji nachytil při nějaké darebnosti.

„Jáhodámtakydoútulku. Chtěljsemsihonechatjenpár dníjented'jennežmudorostekabát.“

„Kožich,“ opravil jsem ji.

„Kožich. Nechcešsenanějpřijítpodívat?“

„Prosím...“ dodala rychle, ještě než jsem něco stihl říct.

K Ling jsem byl pozvaný už několikrát. Zatím pokaždý jsem se tomu nějak vyhnul.

„Já nevím. Mám hodně práce.“ Moje oblíbená výmluva.

„A blíží se konec semestru,“ přihodil jsem tentokrát.

„Prosím...“

Mohl bys mi tak pomoci našim učitelům, aby se zase volat.

Určitě by sis věděla rad, mnohem líp než já,“ dodala najednou nadšeně.

„To není Rybář. Ten ti nevolá.“

„Měl bys i ho poslechnout, když mluví v telefonu.“

Chtěl jsem říct, že je to nesmysl, ale najednou jsem si vzpomněl na konec jedné hodiny, kdy nám Rybář dal číslo na mobil kvůli individuálním konzultacím. Něco mě napadlo.

„Jak často ti volá ten člověk?“

„Skoro každý den.“

„Dobře. Tak aby sis jednou provždy viděla, že to není Rybář. Přijdu k tobě a až ti bude ten anonym volat, tak ho otestujeme.“

* * *

Když mi ve čtvrtek večer Ling otevřela, měla na sobě zase tu hnědou sukni, která jí ze všech věcí slušela nejvíc. Dva horní knoflíky u bílé blůzky měla rozepnutý. Vlasy si sepnula do culíku a... nevím, jestli se mi to jen nezdálo... řasy měla zvýrazněné černou řasenkou.

Přešli jsme do jejího pokoje. U zdi byla obyčejná jednobarevná pohovka. Naproti byl stůl a na něm červené víno a dvě skleničky. V rohu byla přenosná klec s kocourem.

„Tohle je Slanina,“ představila mi Ling kocoura.

„Těší mě. Marek,“ řekl jsem já a čapl si vedle přenosky.

Ling otevřela dvířka, ale kocour se ke mně neměl. Mačkal se v koutku a byl nervózní. Na hřbetě měl velkou pleš a vypadal legračně, jako pán, který si navlíkl kožich omylem přes břicho namísto přes záda.

„Možná bychom měli počkat, až si na mě Sla... ten kocour zvykne,“ navrhl jsem.

„Můžu nalít víno?“ zeptala se Ling.

Pohledem jsem zavadil o telefon, který byl na nočním stolku vedle pohovky.

„Říkala jsi, že ti ten člověk volá každý večer?“

„Skoro každý večer.“

„V kolik hodin?“

„Toseliší,“ odpověděla, přišlo mi, že trochu nervózně.

„Kolem půlnoci?“

Pokrčila rameny.

„Taky,“ řekla.

Povzdechl jsem si. Můj plán byl jednoduchý. Zatímco Ling bude poslouchat nadávky a výhrůžky v telefonu, já se zkusím na svém telefonu dovolat na Rybářův mobil. Až to Rybář zvedne, bude muset Ling uznat, že to on není. Celé to mohlo selhat jen na jedné věci. Ten člověk nemusel dneska vůbec zavolat.

Co jsme pili víno, telefon se ani jednou nerozezvonil a kocour si na mě ani trochu nezvykl. Venku se setmělo. Ling povídala nějaký historky z Číny, něco o svém dětství a pubertě v jednom miliónovém městě. Chtěla, abych jí povídal něco podobného z mé minulosti, ale mně se nějak nechtělo mluvit, a tak jsem až na pár poznámek mlčel. Někdy v polovině lahve se čeština Ling ještě víc zrychlila a já jí přestal rozumět, ale moc jsem si tím hlavu nelámal. Povídala ráda.

Jakmile jsme dopili první láhev, vrátila se z kuchyně s lahví druhou.

Nejradši bych už nepil, ale ona mi dolila do skleničky a posadila se zpátky vedle mě. Ne tam, co předtím. Seděla teď blíž. Opírala si hlavu o zeď a dívala se na mě. Blůzka se jí u krku rozevřela a najednou jí byla vidět kůže, která se napínala přes klíční kost. A taky modrá šňůrka od podprsenky. Napadlo mě, k čemu asi Ling nosí podprsenku.

Bylo ticho a já nevěděl, co říkat, tak jsem se zvedl z gauče a přešel ke kocourovi. Celou dobu byl u dvířek ven, ale jakmile uviděl, že se blížím, skočil do rohu klece a začal se tvářit ostražitě.

„To sis našla ale opatrnýho kocoura.“

„Slaninasidávápozornalidi.“

Poklepal jsem na mřížku klece, což kocoura ještě víc vyděsilo. Vmáčkli se do rohu, jak to jen šlo, a snažil se tvářit, že neexistuje.

„Něco se děje?“ obrátil jsem se k Ling.

Zavrtěla hlavou.

„Já že najednou mlčíš.“

Znovu zavrtění hlavou.

„Bojíš se toho člověka, až bude volat? Mám to zvednout já?“

Zavrtění hlavou.

Přesunul jsem se zpátky na gauč.

„Já jsem ráda že sis dneska tady se mnou,“ bylo jediný, co Ling řekla.

Rozpačitě jsem přikývl a natáhl se pro skleničku s vínem. Přemýšlel jsem přitom, jak to asi Ling myslela. Je ráda jako někdo, kdo jí pomůže s otravným anonymem, jako někdo, ke komu přišel kamarád, jako někdo, kdo je pořád sám a má konečně návštěvu, anebo ještě jinak? Vybavily se mi ty její dva rozeplý knoflíky u blůzky a šňůrka od podprsenky.

A v té chvíli jsem ucítil dotek.

Něco si mě našlo. A když jsem se podíval na Ling, neseděla tam, co předtím. Byla stočená do klubíčka, hlavu měla položenou na mém rameni a přivřený oči, jako kočka, která se chystá příst.

„Jsem ráda že sis tady,“ zašeptala.

A teprve tehdy, jak tohle řekla, mi to celý došlo.

Na žádný telefonát nemusíme čekat. Ani na asistenta Rybáře, ani na nikoho jiného. Žádný anonym dneska nezavolá, a nezavolá ani nikdy jindy, když tady budu. Žádný anonym nebude Ling vyhrožovat. Protože žádný anonym neexistuje.

Jakmile jsem si uvědomil tohle, všechno do sebe zapadlo. Proto anonym nevolal na mobil, ale na pevnou linku, aby mě Ling dostala k sobě domů. Proto byl v podezření někdo, koho

jsem znal, aby to vypadalo, že můžu pomoci. Proto Ling předstírala strach. A proto... proto se dneska tak oblíkla a nalíčila.

Podíval jsem se na ni. Ležela tady, opřená o mé rameno, bez hnutí, jako by se mi nabízela a čekala jen, jak se rozhodnu. Vypadala jako děcko, který vyspekulovalo plán a všechno mu podřídilo. Usmál jsem se. A proč bych její plán nepodpořil, aby vyšel? Proč ne? Zvedl jsem ruku z gauče a přiblížil ji k jejím ramenům.

Ale pak mě napadlo něco jiného a ohlídl jsem se po kocourovi, který se krčil v koutě ve své kleci. Možná to nebylo tak, že bych si tenhle večer měl s Ling užít. Radši si rozmyslet, jestli spolknu tuhle návnadu. Možná jsem na tom byl podobně jako Slanina.

Odstrčil jsem Ling hlavu z mého ramene. Zatímco si protírala oči a tvářila se, jako že spala, vyprázdnil jsem skleničku a zvedl se z gauče. Jediný, co jsem zaslechl, než se zavřely dveře, bylo:

„Něcoseděje?“

Anebo tak něco.

Zmizel jsem do koupelny. Pustil jsem vodu a přemýšlel. Ling není občanka České republiky. Zatím tu smí být, ale jak dlouho ještě? Půl roku? Možná rok, ale určitě ne dýl. Poté ji čeká konec studia a návrat do Čínské lidové demokratické republiky, jestli se nic nezmění. Samozřejmě, něco se změnit může. Jaký by byl náš vztah, kdybych se s Ling dneska vyspal? Možná bych se jí od zítřka začal vyhýbat, pokládat její telefony, přestal bych se s ní bavit. Ale jak jsem se znal, tohle byla ta mín pravděpodobná varianta. Mnohem spíš bych měl pocit, že jí něco dlužím. Nejspíš bych s ní začal chodit. Asi by se mi to nelíbilo, ale udělal bych to stejně. A co kdyby mě Ling za půl roku začala prosit, abych se s ní oženil, protože chce zůstat v Čechách? Teď jsem si uměl představit, že bych ji bez zaváhání odmítl. Ale opravdu bych to dokázal? Dokázal bych jí to říct, kdyby stála mně tváří v tvář a žadonila by a brečela? Nebyl jsem si jistý. Jediný, co jsem věděl, bylo, že nechci, abych něco takového vůbec musel rozhodovat.

Zatímco voda padala do černý díry v umyvadle, probíral jsem svoje možnosti. První: okamžitě se vypařit. Nedat Ling šanci. Ale bylo půl druhý v noci, a já věděl, že kdybych odešel teď, čekala by mě nejmíň dvouhodinová cesta domů.

Druhá možnost byla zůstat a dát si pozor. Ling nebyla žádná prvotřídní krasavice, abych se musel bát, že se neuhlídám. Navíc neměla žádný prsa. Stačilo být opatrný a nezapomenout, že je sice moje kamarádka, ale je to taky Číňanka. Něco takového bych měl zvládnout.

Když jsem se vrátil do pokoje, pohovka byla upravená na postel a rozestlaná. Číňanka Ling seděla na kraji, jen v tričku a kalhotkách.

„Jestlichceštadypřespatmñetonevadíužjepozdě,“ řekla nevinně.

„Chtěl jsem jet ještě dneska večer domů.“

„Přespatdužjepozděžkobysnašelautobus,“ řekla a přitom si sundávala gumičku z vlasů, jakoby nic, jako by to, co povídá, pro ni vůbec nic neznamenal.

Podíval jsem se na hodiny a připomněl si, na co jsem myslel v koupelně. Můžu tady přespat.

Zhasli jsme. Ve tmě jsem si sundal kalhoty a vklouzl pod peřinu na kraji pohovky. Úplně na kraji. Ling se ke mně otočila zády a zachumlala se do opačného rohu. Teď, teď to přijde, pomyslel jsem si, a ucítil mrazení v ramenou, tam, kde jsem každou chvíli očekával první dotyk.

„Dobrou noc,“ ozvalo se zpod peřiny.

„Dobrou noc.“

Ani se nepohla. Zůstala ve svém rohu, já na kraji. Uběhlo pět minut. Deset minut. Ticho. Oči si zvykly na tmu. Obrátil jsem hlavu k Ling, ale viděl jsem jen vlasatý balón na polštáři. Byla ke mně pořád otočená zády. Její dech se zpravidlel, nehýbala se. Skoro to vypadalo, jako kdyby...

Když jsem konečně pochopil, že Ling doopravdy spí, můj první pocit bylo překvapení. Nečekal jsem, že odolat jejímu naléhání bude až takhle lehký. Myslel jsem si, že budu muset odmítnat, nesouhlasit, dívat se chladně, odstrkávat, a říkat věty jako: „My jsme přece kamarádi.“ A místo toho jsem tu teď ležel sám a má svůdnice, má obávaná svůdnice spala. Přemohl ji alkohol. Nebo to vzdala. Třeba pochopila, že nemá šanci. Ať to bylo jakkoliv, jedno bylo jisté. Dnešní večer nakonec dopadl tak, jak jsem si přál já. Zvítězil jsem.

Kupodivu jsem z toho ale neměl radost. Zvláštní. Ze všech možných pocitů se do mně zakouslo něco, co bych čekal nejmíň. Zklamání. A zklamání a alkohol ve mně probudily ještě něco jiného.

Kocour zaškrábal o stěnu a zamňoukal a má spolunocležnice se obrátila v posteli. Její tvář teď byla natočená mým směrem. Chvilí jsem čekal, že se třeba teď něco začne dít teď. Ale nezačlo.

A tak jsem to byl já, kdo se přisunul blíž. Až tak blízko, že jsem na rtech a na tváři ucítil její dech. Byl nasáklý vínem, ale nebylo to nepřijemné. Byl teplý a voněl opilstostí a hřál mě. Dýchal jsem ho a s každým nádechem můj strach pomalu mizel. A jak mizel strach, začalo se mi něco probouzet v klíně, jako by tam dole byl nějaký živočich, nějaký podivný parazit. Proč jsem se vlastně bál? Pár dotyků mě přece k ničemu nezavazuje. Nikdo si to zítra nebude pamatovat. A i kdyby. Ling vypršej víza za půl roku. Maximálně za rok. Pak už se nikdy neuvidíme.

Srdce se mi rozbušilo, ale udělal jsem to stejně. Položil jsem jí ruku na rameno. Neprobudila se. Chvilí jsem jí jen tak držel na tom místě a váhal, kam dál. Nakonec (i přes to bušení) jsem přešel od ramene po ruce dolů. Bříškama prstů jsem pohladil její krk a vystoupilou klíční kost. A pak níž. K malinkým, špičatým prsům.

„Ling, Ling,“ šeptal jsem, ale ve skutečnosti jsem to nešeptal, znělo to jen uvnitř mojí hlavy.

Ling pořád spala. Od prsou jsem se přesunul k jejím kolenům, a potom nahoru, ke stehnům, a pak ještě výš. Přes hřbet ruky mi přejela bavlna noční košile. Pod bříškama prstů jsem cítil, jak je kůže Ling na bocích měkká a jemná. A už, už jsem tam byl. Na kouzelný hranici mezi zadečkem a klínem. Přišel krásný okamžik. Nechám prsty, aby si vybraly, kterým směrem pokračovat.

Ale moje prsty nedostaly šanci. V moment, kdy chtěly vyrazit, v ten moment se něco stalo.

V pokoji se rozezvonil telefon.

Lekl jsem se a ucukl, ale noční košile moji ruku nepustila. Ling sebou trhla a nadzvedla se a zmateně se rozhlédla po pokoji, jako by nevěděla, kde se ocitla. Zvonění se mezitím zopakovalo. A zopakovalo se znovu a pak znovu. Já ležel. Dřív, než někdo z nás udělal něco víc, zase přestalo.

Ticho, který se vrátilo po zvonění, bylo jiný, než to předtím. Bylo mnohem střízlivější. Ling pořád napůl seděla a mlčela. Moje ruka pořád ležela na jejím boku, pod košilí, jako zbraň, kterou vrah zapomněl odstranit z místa činu. Nejradši bych ji odtáhl, ale v téhle chvíli mi to přišlo dětinský. Ling už o ní stejně dávno věděla.

A pak ticho skončilo. Ling zabořila hlavu zpátky do polštáře, a vzala moji ruku, vzala ji, vysvobodila ji zpod noční košile a odstrčila pryč.

A řekla něco, co jsem nečekal:

„Já jsem možná měla povědět jidomů.“

„Jakto?“ zamumlal jsem.

„Protože když jsem přijel do Čech dlouho jsem nikoho neměla a byl jsem sama.“

Chodil jsem poulicí a byl jsem sama.

Byl jsem docela úplně sama a bylomismutno.

A teď mám tebe s tím kamarádem jediným kamarádem už?

Protože já nechci aby to šlo špatným směrem.“

„Co nemá jít špatným směrem?“

„Játěnehciztratitprotožepakužbychnikohoneměla.
Akdybychnikohonemělapakbychbylazasedocelasama.“

Mlčel jsem. Vysvobozená ruka mě divně svědila, jako by se pořád ještě nezbavila toho doteku, a já chtěl něco říct, ale dokázal jsem myslet jen na to svědění v ruce. Ling se ke mně znovu otočila zády a její hlava se znovu proměnila v malý vlasatý balón. A ten balón zašeptal:

„Dobrou noc.“

A bylo ticho.

„Ling?“ přerušil jsem ho.

Ticho.

„Ling?“ zavolal jsem hlasitěji.

Nadechl jsem se a vydechl. Musím jí něco říct. Musím jí některý věci vysvětlit. Musí vědět, že jsem byl opilej a že o nic nejde, ale taky to, že se ona chovala divně, že to byla ona, kdo udělal chybu, a nemůže najednou všechnu vinu svalit na mě. Musím jí říct, že se takhle s kamarádama chovat nemůže. Nemůže jim pokládat hlavu na rameno. Nemůže jim říkat, jak je ráda, že je s nima. Ano, musím jí vysvětlit pravidla chování u nás, v Evropě. Musím jí vysvětlit nějaký věci, který v Číně neznají...

„Ling? Já vím, že si teď myslíš, že... ale tomu špatně...“

Přestal jsem. Ling spala a mně najednou došlo, jak je to celý absurdní. Chci ji budit jen kvůli tomu, abych ji mohl začít poučovat. Já. V týhle chvíli.

Nevím, jak mi to potom dlouho trvalo, možná hodinu, možná i víc, ale nakonec jsem usnul. Někde na hranici mezi spánkem a bděním jsem se propadl do podivného snu: je hodina algebry, podobná, jako vždycky. Ling je u tabule a snaží se vyřešit úlohu. Úloha zní: jak dlouho budu ještě v Čechách. Ale i když je to neuvěřitelně jednoduchý příklad, ona se v tom jako obvykle zamotá. Nakonec jí vyjde, že tu má být ještě sto sedmdesát pět let.

„Výborně,“ volá asistent Rybář, „opět jste mě přesvědčila o svých matematických schopnostech.“

Kdosi se směje. A já mlčím. Nereaguju.

Nevím, jestli to bylo ještě za bdění nebo už ve spánku. Najednou mě napadlo, že s urážkami učitele se už Ling nějak vyrovná. Vyrovná se i s urážkami nějakýho anonymního telefonátu. Vyrovná se i s tím, že tu kromě mě nikoho nemá, i s tím, že její češtině až na mě nikdo nerozumí. Kdoví ale, jak se vyrovná s tím, jak se k ní chovám já.

* * *

Zmizel jsem brzy ráno. Ling ještě spala. Myslel jsem si, že budu na ulici sám, ale hned u vchodu mě někdo překvapil. Na lavičce seděl nějaký pantáta. Postarší chlapík. Žvejkal a holí se šťoural v prasklé čáře asfaltu. Když jsem ho mýjel, zatroubil na mě:

„To tys byl u té čínský kurvičky?“

Otočil jsem se směrem k němu, ale nic jsem neřekl.

„Ještě pořád má doma tu kočku, nebo ti ji uvařila k večeři?“

Rozesmál se.

„Teď vážně, mladej,“ pokračoval, když se dosmál a já pořád mlčel. „Ta kurva tu krade kočky. Krade. Moc dobře to tady všichni víme. Ať si dá pozor, nebo jí brzo někdo zmaluje hřbet jako náký neposlušný kurvičce, a ten někdo klidně můžu bejt já.“

Díval jsem se na něj. Užůž jsem chtěl něco říct, užůž jsem se nadechl, abych Ling bránil. Ale pak jsem si to rozmyslel. Přece jen jsem jí to nechtěl rozházet se sousedama.